

**Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
w Białymstoku**

**OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ
W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM
W 2022 ROKU**

**monitoring realizacji
*Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego
do roku 2030 za rok 2022***

Białystok 2023

SPIS TREŚCI

---

1. Wstęp	3
Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	4
Mieszkańcy województwa podlaskiego	4
Rynek pracy	8
2. Infrastruktura społeczna	10
Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	13
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia	13
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie	14
Powody udzielenia pomocy i wsparcia	16
Usługi pomocy społecznej	17
Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej - zadania ops, mops i mopr.....	19
Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej - zadania ops oraz mops, mopr.	21
Powiat – zadania pcpr oraz mopr	23
Indywidualne programy pomocy	23
Wspieranie rodziny i piecza zastępcza	24
Usamodzielnienie	26
Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnością	27
3. Inne rodzaje pomocy i świadczeń	29
4. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.....	29
5. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej	31
6. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	32
7. Aktywność projektowo – konkursowa jednostek organizacyjnych pomocy społecznej	35
8. Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zleczone w obszarze pomocy i wsparcia.....	36
9. Wnioski dotyczące oceny zasobów pomocy społecznej i monitoringu strategii polityki społecznej województwa podlaskiego do roku 2030 – za rok 2022	36
10. Rekomendacje dotyczące oceny zasobów pomocy społecznej i monitoringu strategii polityki społecznej województwa podlaskiego do roku 2030 – za rok 2022	39
Zakończenie	42
Spis tabel	43
Spis wykresów	43
Załącznik nr 1- ocena zasobów pomocy społecznej za 2022 r.-województwo podlaskie.....	44
Załącznik nr 2 – monitoring strategii polityki społecznej województwa podlaskiego do roku 2030 za rok 2022	57

WSTĘP

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku przedstawia kolejny raport Oceny Zasobów Pomocy Społecznej (OZPS), obrazujący sytuację demograficzną i społeczną w województwie podlaskim w roku 2022. Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.) do zadań samorządu województwa należy sporządzenie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej (OZPS), na podstawie ocen przygotowanych przez samorządy gmin oraz powiatów z terenu województwa. Gminy, powiaty i samorząd województwa corocznie przygotowują ocenę zasobów pomocy społecznej, która jest przedstawiana odpowiednio radzie gminy, radzie powiatu oraz sejmikowi województwa, a w terminie do dnia 31 lipca każdego roku, przekazywana właściwemu wojewodzie. Ocena zasobów województwa podlaskiego została przygotowana w oparciu o sprawozdania nadesłane ze wszystkich jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa podlaskiego, a więc 118 gmin (w tym 3 miast na prawach powiatu) i 14 powiatów.

Do opracowania Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wykorzystano narzędzie elektroniczne w formie modułu w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS), należące do systemów informatycznych Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Przygotowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku raport zawiera informację zbiorczą na temat sytuacji demograficznej i społecznej, o systemie wsparcia osób zagrożonych i wykluczonych społecznie w gminach i powiatach województwa podlaskiego, a także prezentuje dane bieżące i prognozowane odnośnie osób korzystających z poszczególnych form wsparcia w obszarze pomocy społecznej i w obszarach objętych zakresem innych ustaw. Przedstawiony materiał zawiera analizę zasobów instytucjonalnych oraz kadrowych. W Ocenie przedstawiono również dane na temat środków finansowych przeznaczanych na wydatki w pomocy społecznej z budżetu jednostek samorządu terytorialnego, informacje o aktywności projektowo – konkursowej powiatów i gmin oraz współpracy jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi. Sprawozdanie OZPS za rok 2022 nie uwzględnia wsparcia osób wynikającego z Ustawy z dn. 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Przedmiotowy materiał stanowi monitoring realizacji Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2030. Dane zebrane ze sprawozdań gminnych i powiatowych przedstawiają stopień realizacji poszczególnych celów i kierunków działań oraz dynamikę realizacji założonych wskaźników zapisanych w Strategii. Wartości wskaźników osiągnięte w 2022 roku w zestawieniu z wartością bazową prezentuje Załącznik nr 2 do raportu. Niektóre dane przedstawiono za 2021 rok, ze względu na brak dostępności, w chwili sporządzania raportu, aktualnych danych.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku dziękuje wszystkim jednostkom gminnym i powiatowym za zaangażowanie oraz trud włożony w pracę nad wypełnieniem formularza Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022. Jednocześnie wyrażamy przekonanie, iż opracowany materiał dostarczy Państwu wielu cennych informacji jak również przyczyni się do planowania efektywnego wykorzystywania potencjału instytucjonalnego w zakresie wsparcia mieszkańców naszego województwa.

DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ

MIESZKAŃCY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Województwo podlaskie podzielone jest administracyjnie na 14 powiatów oraz 118 gmin (w tym 3 miasta na prawach powiatu: (Białystok, Łomża, Suwałki).

W województwie wydzielone są powiaty z następującą liczbą gmin:

Augustowski (7 gmin)	Białostocki (16 gmin)
Bielski (8 gmin)	Grajewski (6 gmin)
Hajnowski (9 gmin)	Kolneński (6 gmin)
Łomżyński (10 gmin)	Moniecki (7 gmin)
Sejneński (5 gmin)	Siemiatycki (9 gmin)
Sokółski (10 gmin)	Suwalski (10 gmin)
Wysokomazowiecki (10 gmin)	Zambrowski (5 gmin)

W skład województwa podlaskiego wchodzi 78 gmin wiejskich, 27 gmin wiejsko – miejskich oraz 13 gmin miejskich.

Liczba ludności w województwie podlaskim w 2022 r. wynosiła **1.143.355 osób**, tj. **o 5.365 osób** (o 0,5%) mniej niż rok wcześniej. W województwie podlaskim od lat obserwowany jest systematyczny spadek liczby ludności, a w ciągu ostatnich sześciu lat liczba mieszkańców zmniejszyła się o **41.819 osób** (o 3,5%). Na zmniejszenie się liczby ludności, poza zachodzącymi procesami demograficznymi, w tym ujemny przyrost naturalny, znaczny wpływ miała trwająca epidemia COVID-19. Zwiększenie umieralności spowodowane pandemią wyraźnie spotęgowało negatywne tendencje demograficzne. Na koniec 2021 roku w województwie podlaskim odnotowano najwyższy poziom współczynnika zgonów wśród osób starszych w Polsce, który wyniósł 49,3 (średnia Polski 46,4).¹ Obserwowane były także zmiany w strukturze wieku, wynikające z postępującego procesu starzenia się ludności.

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, w dniu 31 marca 2021 r. liczba ludności województwa podlaskiego w wieku 15 lat i więcej wyniosła 976,8 tys. osób i zmniejszyła się o 4,4% w porównaniu z zanotowaną podczas spisu przeprowadzonego w 2011 r. Wg w/w spisu większość gmin, które odnotowały duży spadek liczby ludności w Polsce (powyżej 10%) znajduje się na terenach tzw. „ściany wschodniej”. Szczególna koncentracja tego typu gmin ma miejsce w województwie podlaskim (stanowią one blisko połowę gmin - aż 48% w województwie). Do gmin o największym ubytku ludności w 2021 r. w porównaniu z 2011 r. należą gminy wiejskie: Dubicze Cerkiewne, Czyże, Czeremcha (powiat hajnowski), Nowy Dwór (powiat sokólski), Milejczyce (powiat siemiatycki) oraz gmina wiejsko-miejska - Kleszczele (powiat hajnowski).²

Województwo podlaskie zajmuje 14 miejsce pod względem ludności w Polsce i zalicza się do jednostek charakteryzujących się najniższą gęstością zaludnienia (57 osób na 1 km² – w Polsce – 121) razem z woj. warmińsko-mazurskim oraz woj. lubuskim (70 osób na 1 km²). W woj. podlaskim na 1 km² powierzchni w miastach przypadało 756 osób, a na terenach wiejskich – 23 osoby. Trzy miasta woj. podlaskiego: Kleszczele w pow. hajnowskim (24 osoby na 1 km²), Suraż w pow. białostockim (29 osób na 1 km²) i Rajgród w pow. grajewskim (41 osób na 1 km²) należą do najmniej zaludnionych miast w Polsce (odpowiednio 2, 3 i 4 miejsce w Polsce). Powiat białostocki w woj. podlaskim jest

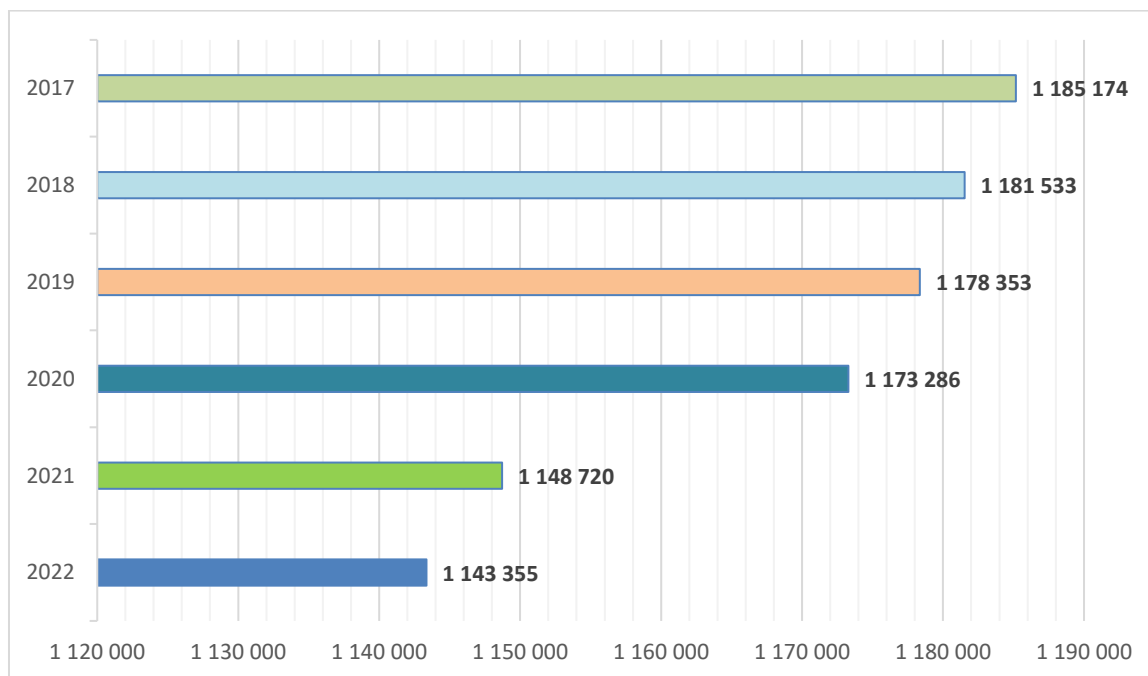
---

¹<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/osoby-starsze/osoby-starsze/sytuacja-osob-starszych-w-polsce-w-2021-roku,2,4.html> Sytuacja_osob_starszych_w_polsce_w_2021_r., str. 13, 21 [dostęp: 20.01.2023]

²<https://stat.gov.pl/spisy-powszechne/nsp-2021/nsp-2021-wyniki-ostateczne/informacja-o-wynikach-narodowego-spisu-powszechnego-ludnosci-i-mieszkan-2021-na-poziomie-wojewodztw-powiatow-i-gmin,1,1.html>, str. 3-4, [dostęp: 24.01.2023]

największym powiatem w Polsce pod względem powierzchni (297 656 ha), natomiast powiat sejneński jest powiatem o najmniejszej liczbie ludności wśród powiatów w Polsce (18 992 osoby).³

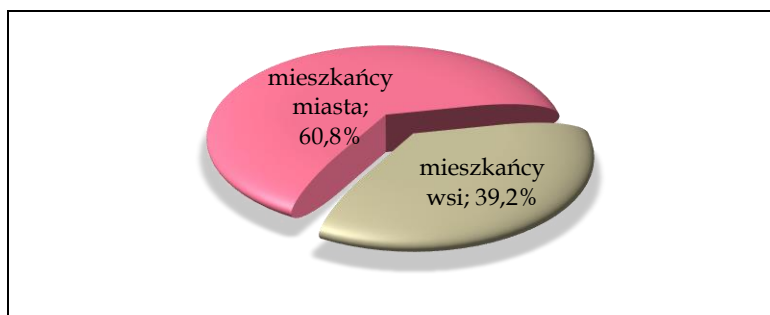
Wykres 1. Liczba mieszkańców województwa podlaskiego w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ludność miejska w 2022 roku liczyła **695.787** osób (w 2021 roku – 699.683, spadek o 3.896 osób) i stanowiła 60,8% ogółu mieszkańców regionu. Na terenach wiejskich mieszkało **447.568** osób (w 2021 roku 449.037, spadek o 1.469 osób).

Wykres 2. Struktura mieszkańców województwa podlaskiego w 2022 r. według miejsca zamieszkania

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

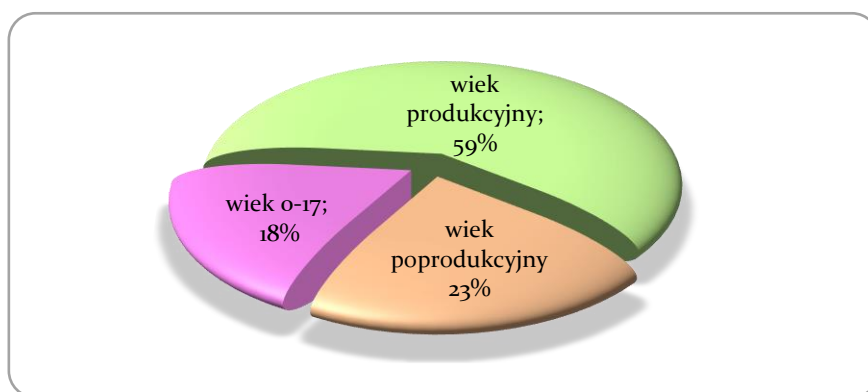
³<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/powierzchnia-i-ludnosc-w-przekroju-terytorialnym-w-2022-roku,7,19.html> Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2022 r., str. 18, 19 [dostęp: 20.01.2023]

Z danych przedstawionych na wykresie wynika, iż ponad połowa mieszkańców województwa podlaskiego – 60,8% zamieszkuje w mieście, natomiast 39,2% - na wsi. Dane procentowe w powyższym zakresie pozostały w 2022 roku na tym samym poziomie jak poprzednio.

Struktura ludności według płci na terenie województwa charakteryzuje się liczebną przewagą kobiet. W 2022 r. **kobiety** zamieszkujące województwo podlaskie stanowiły 51,4% populacji – **587.171** (w 2021 r. – 589.712), zaś udział **mężczyzn** wyniósł odpowiednio 48,6% - **556.184** (w 2021 r. – 559.008). Rośnie przewaga kobiet.

W 2022 r. osoby do **17 roku życia** stanowiły 18% ogółu mieszkańców – **208.012**. Największa grupa osób – **673.675**, co stanowi 59%, to osoby w **wieku produkcyjnym** (tj. kobiety w wieku 18-59 i mężczyźni w wieku 18-64 lata). Mieszkańcy w **wieku poprodukcyjnym** (tj. kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i więcej) stanowili 23% ogółu mieszkańców województwa – **261.668**. Z analizy struktury ludności Podlasia wynika, że w 2022 roku zmniejszyła się liczba ludności w wieku produkcyjnym (o 1,2%), natomiast wzrosła liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (o 1,8%). Starzenie się społeczeństw jest we współczesnych państwach jednym z głównych wyzwań ekonomicznych i społecznych, im więcej osób w wieku poprodukcyjnym, tym większe jest obciążenie systemów: emerytalnego oraz ochrony zdrowia.

Wykres 3. Odsetek mieszkańców województwa podlaskiego w 2022 r. z uwzględnieniem przedziałów wiekowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W ostatnich latach obserwowany jest w Polsce nasilający się proces starzenia się społeczeństwa. Udział osób starszych w populacji mieszkańców Polski systematycznie rośnie. Na koniec 2021 r. liczba osób w wieku 60 lat i więcej wyniosła 9,7 mln i w stosunku do roku

poprzedniego zwiększyła się o 0,2%. Odsetek osób starszych w populacji Polski osiągnął poziom 25,7%. Według prognozy GUS, liczba ludności w wieku 60 lat i więcej w Polsce w roku 2030 ma wzrosnąć do poziomu 10,8 mln, a w 2050 r. wynieść 13,7 mln. Osoby starsze będą stanowiły około 40% ogółu ludności Polski.⁴

Wg ostatnich dostępnych danych (na stan 31.12.2021 r.) liczba osób w wieku 60 lat i więcej w województwie podlaskim wynosiła 296 tys. osób, a udział % osób starszych w ludności ogółem wyniósł 25,8% (średnia Polski wynosi 25,7%). Spadek liczby ludności ogółem i wzrost liczby ludności w wieku senioralnym skutkuje wzrostem wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi (liczby osób w wieku 65 lat i więcej przypadającej na 100 osób w wieku od 15 do 64 lat). Wskaźnik ten w woj. podlaskim ukształtował się w 2021 r. na poziomie 28,3 (średnia Polski wynosi 28,9).

Powyższe wyzwania demograficzne i społeczne – wynikające z trwałych zmian strukturalnych – spowodowały, iż pojawił się nowy problem społeczny i nowe ryzyko socjalne braku systemowej, kompleksowej opieki nad osobami starszymi, które w zaawansowanym wieku stają się niesamodzielne (niezdolne do samodzielnej egzystencji) w stopniu, który czyni ich życie zależnym od pomocy innej osoby (lub osób), wymagające rozwiązań systemowych.⁵

RYNEK PRACY

Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku, liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych na koniec 2022 roku na terenie województwa podlaskiego wynosiła **31.185**, a stopa bezrobocia wynosiła **7,3% (w Polsce – 5,2)**. W końcu 2021 roku w 14 powiatowych urzędach pracy woj. podlaskiego zarejestrowanych było 33.374 bezrobotnych, a stopa bezrobocia wyniosła 7,8% liczby ludności czynnej zawodowo (w Polsce – 5,8%).⁶ **W okresie I-XII 2022 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 2.189 osób,**

---

⁴ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/osoby-starsze/osoby-starsze/sytuacja-osob-starszych-w-polsce-w-2021-roku,2,4.html> Sytuacja_osob_starszych_w_polsce_w_2021_r., str. 10 [dostęp: 20.01.2023]

⁵ https://kd.stat.gov.pl/images/publikacje/02_kd_niesamodzielnostaroscinternet.pdf str. 46, [dostęp: 21.02.2023,]

⁶ * Stopa bezrobocia za okres styczeń–grudzień 2021 r. została poddana rewizji przez GUS <https://wupbialystok.praca.gov.pl/documents/102984/17386276/grudzie%C5%842022/eaf9edc2-748f-4d6b-81d3-37902d6ee23f?t=1675158844511> [dostęp 23.02.2023]

tj. o 6,6%. W analogicznym okresie 2021 roku odnotowano spadek liczby bezrobotnych o 4.456 osób, tj. o 11,8%.

W okresie I-XII 2022 roku spadek liczby bezrobotnych zanotowano w 11 powiatowych urzędach pracy, przy czym procentowo największy w PUP w Białymstoku (o 15,3%; o 1.934 osoby), Sejnach (o 8,5%; o 90 osób), Sokółce (o 7,9%; o 211 osób) i Siemiatyczach (o 5,2%; o 48 osób).

W końcu grudnia 2022 r. wśród bezrobotnych zdecydowana większość to poprzednio pracujący – 26.082 osoby (83,6%). Kobiety, w liczbie 14.226, stanowiły 45,6% ogółu bezrobotnych, mężczyźni – 54,4%. Zwiększyła się liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi do poziomu 12.067, stanowiąc 38,7% ogółu bezrobotnych. Bezrobotni posiadający prawo do zasiłku, w liczbie 4.080 stanowili 13,1% ogółu bezrobotnych (w 2021 r.– 10,8%).

W końcu grudnia 2022 r. w ewidencji urzędów pracy zarejestrowanych było 825 cudzoziemców posiadających status bezrobotnego (2,6% ogólnej liczby), w tym 34 osoby z prawem do zasiłku. Ponadto, w rejestrach urzędów pracy woj. podlaskiego pozostawało 11.012 osób bez kwalifikacji zawodowych (35,3% ogółu bezrobotnych), 7.501 osób bez doświadczenia zawodowego (24,1%) oraz 4.477 kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka (31,5% bezrobotnych kobiet).

W okresie I-XII 2022 roku do urzędów pracy zgłoszono 22.613 ofert pracy i było to o 514 mniej (o 2,2%) niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (23.127 ofert pracy). Wyrejestrowano 45.263 bezrobotnych, w tym 53,6% podjęło pracę, 10,6% rozpoczęło szkolenia lub staż u pracodawców.

Liczba długotrwale bezrobotnych, ukształtowała się w końcu grudnia 2022 r. na poziomie 17.391 osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 55,8% (w porównaniu do roku 2021 spadek o 4,6%).⁷

Bezrobocie w województwie podlaskim cechuje się dużym zróżnicowaniem terytorialnym. W skali województwa w końcu 2022 r. najwyższą stopę bezrobocia odnotowano, podobnie jak w poprzednich latach, w powiatach: kolneńskim (17,8%), grajewskim (12,5%) oraz sejneńskim (11,3%). Najniższą stopę bezrobocia odnotowano na

---

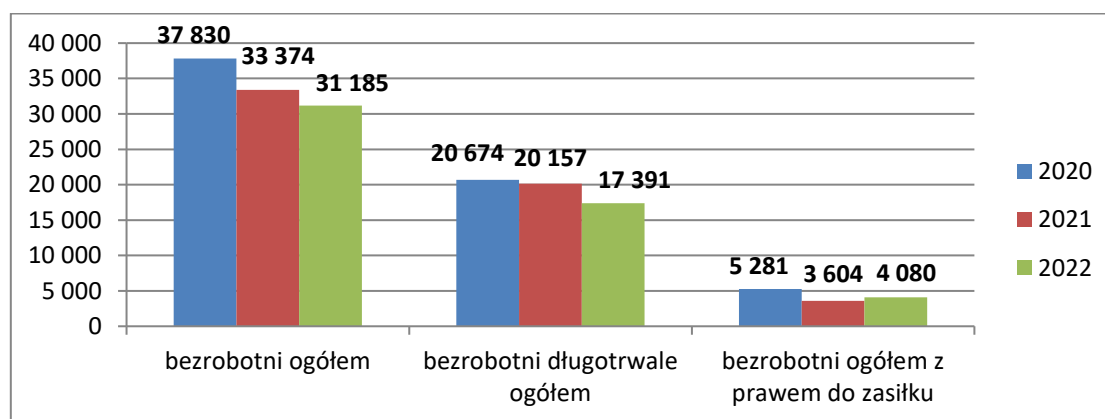
⁷ <https://wupbialystok.praca.gov.pl/documents/102984/17386276/grudzie%C5%842022/eaf9edc2-748f-4d6b-81d3-37902d6ee23f?t=1675158844511> [dostęp 23.02.2023]

terenie powiatów: bielskiego (4,2%), m. Białystok (5,2%), m. Suwałki (5,3%) i suwalskiego (5,7%).⁸

W końcu roku 2022 r. odnotowano następujące korzystne zmiany w strukturze bezrobocia w woj. podlaskim:

- spadek liczby osób bezrobotnych,
- zmniejszenie się odsetka bezrobotnych o najdłuższym okresie pozostawania bez pracy,
- wzrost liczby osób bezrobotnych z prawem do zasiłku.

Wykres 4. Liczba osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych oraz z prawem do zasiłku w latach 2020-2022 na terenie województwa podlaskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

W 2022 roku w zasobach gmin województwa podlaskiego znajdowało się **12.816 mieszkań komunalnych**. W stosunku do poprzedniego roku liczba ta spadła o 77 mieszkań. Jest to niewielki spadek w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego, w którym spadek liczby mieszkań komunalnych wyniósł 370. Spadek liczby mieszkań komunalnych w 2020 roku wynikał z możliwości ich wykupu przez najemców na własność z dużą bonifikatą. W roku oceny, podobnie jak w 2021 roku, najwięcej mieszkań komunalnych znajdowało się w zasobach miast na prawach powiatu tj. mieście Białystok – 3.959 (wzrost o 11), mieście Łomża – 962 (wzrost o 34) oraz w mieście Suwałki – 1.814 (spadek o 67). W 2022 roku największy spadek liczby mieszkań komunalnych nastąpił w mieście Suwałki

⁸ ibidem

(o 67 mieszkań), gminie miejskiej Augustów (o 38 mieszkań) i gminie miejskiej Zambrów (o 13 mieszkań).

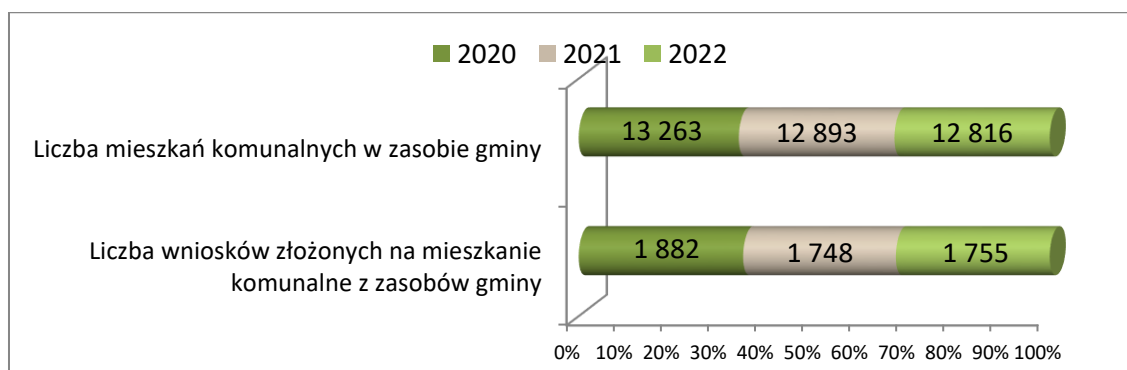
Mieszkańcy województwa podlaskiego w 2022 roku złożyli łącznie **1.755** wniosków na mieszkania komunalne (o 7 wniosków więcej niż w roku poprzednim). Najwięcej wniosków odnotowano w mieście Łomża – **679**, w gminie Augustów - 170 i mieście Suwałki – 135. W mieście Łomża od kilku lat występuje duży deficyt mieszkań komunalnych w stosunku do potrzebujących gospodarstw domowych z uwagi na brak nowych inwestycji, miasto bazuje wyłącznie na odzyskanych mieszkaniach komunalnych.

Na terenie 11 gmin zanotowano brak tego typu mieszkań. Były to, tak jak w poprzednim roku gminy: Poświętne, Jaświły, Orla, Kolno (gmina wiejska), Miastkowo, Siemiatycze (gmina wiejska), Turośń Kościelna, Grajewo (gmina wiejska), Kołaki Kościelne, Jeleniewo oraz gmina wiejska Brańsk.

W związku ze zmianą ustawy z dnia 21 czerwca 2021 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, uchylono definicję lokalu socjalnego wprowadzając instytucję najmu socjalnego lokalu. Tym samym Zarządy Mienia Komunalnego nie miały możliwości wyodrębnienia liczby lokali socjalnych z zasobu lokali mieszkalnych. Wobec tego w OZPS za 2022 rok nie pozyskiwano danych dotyczących liczby mieszkań socjalnych.

Dane prognozy na 2023 rok wskazują na dalszy spadek w zasobach gmin liczby mieszkań komunalnych o 155 mieszkań. Z formularzy Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, wypełnionych przez gminy, wynika, iż w najbliższych latach liczba wniosków złożonych na w/w mieszkania utrzyma się na zbliżonym poziomie.

Wykres 5. Stan infrastruktury zasobów mieszkaniowych gmin województwa podlaskiego w latach 2020-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

W 2022 roku na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało **129 żłobków**, które dysponowały 5.608 miejscami, w tym 72 żłobki dostosowane do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub wymagających szczególnej opieki. W porównaniu do roku poprzedniego wrosła liczba żłobków - o 11 i liczba miejsc, którymi dysponowały o 223 miejsca.

Analiza dostępnych podczas opracowywania raportu danych (na dzień 20.09.2022 roku) wykazuje, że w roku szkolnym 2021/2022 na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało **321 przedszkoli** (w 2020/2021 roku – 313, wzrost o 8), **12 zespołów wychowania przedszkolnego** (w porównaniu do okresu poprzedniego liczba utrzymuje się na tym samym poziomie), **63 punkty przedszkolne** (wzrost o 4) oraz 278 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (spadek o 1). Łącznie w roku szkolnym 2021/2022 funkcjonowały **674 placówki wychowania przedszkolnego** (w roku 2021/2022 – 663 – **wzrost o 11 placówek**). Do w/w placówek uczęszczało w 2022 roku ogółem 43.958 dzieci (w 2021 roku 41.977), wzrost o 1.981 dzieci.⁹

Ponadto w województwie podlaskim w 2022 roku funkcjonowało **13 klubów dziecięcych**. Liczba klubów zmniejszyła się o 3 oraz zmniejszyła się liczba miejsc, którymi dysponowały kluby o 49 miejsc (z 283 do 234).

Analiza Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wykazuje, że w 2022 roku na terenie województwa podlaskiego funkcjonowały **202 kluby** i inne **miejsca spotkań dla seniorów**. W porównaniu do 2021 roku liczba ta wzrosła o 10. Tendencja wzrostowa liczby placówek przeznaczonych dla seniorów prognozowana jest również na rok 2023. Gminy województwa podlaskiego wskazują na potrzebę podejmowania dalszych inicjatyw wspierających osoby starsze, z uwagi na zmieniającą się strukturę wiekową i starzenie się społeczeństwa.

W województwie podlaskim działalność prowadzi **10 hospicjów** zlokalizowanych w miastach grodzkich tj. Białystok (4), Suwałki (1) i Łomża (1) oraz w gminach: Augustów (1), Michałowo (1), Hajnówka (1), Narew (1). W 2022 roku otwarto stacjonarne hospicjum

---

⁹<https://bialystok.stat.gov.pl/infografiki-nowe/infografiki/infografika-ogolnopolski-dzien-przedszkolaka-20-wrzesnia,45,5.html>

w Makówce, prowadzone przez Fundację Hospicjum Proroka Eliasza. Ponadto Fundacja prowadzi społeczne Hospicjum Dobre na wiejskich obszarach wschodniego Podlasia.

ROPS w Białymstoku wspólnie z partnerami, tj. Fundacją Hospicjum Proroka Eliasza w Michałowie, Instytutem Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN oraz OWOP w Białymstoku realizuje projekt partnerski pn.: „Dać to, czego naprawdę potrzeba” – To give what is really needed” Innowacyjny model profesjonalnej opieki domowej nad osobami zależnymi, nieuleczalnie i przewlekle chorymi oraz wsparcia ich opiekunów na terenach wiejskich. Testowany w ramach projektu model innowacyjnej formy opieki dla osób wymagających domowej opieki długoterminowej oraz dla ich opiekunów domowych, bardzo dobrze wpisuje się w kierunek zmian planowanych dla Polski na najbliższe lata przez Ministerstwo Rodziny Polityki Społecznej w ramach Strategii rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

Działalność na terenie województwa prowadzą również **4 ośrodki dla cudzoziemców**. Znajdują się one w zasobach instytucjonalnych miasta Białystok (1) oraz powiatu zambrowskiego (1) i augustowskiego (2).

W 2022 roku jednostki organizacyjne pomocy społecznej zostały włączone w szeroko ujętą pomoc uchodźcom z Ukrainy, uwzględniającą bezpośrednie wsparcie materialne i finansowe dla uchodźców oraz proceduralne, umożliwiające im pobyt i codzienne funkcjonowanie.

DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA

OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA

Dane przekazane przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie w roku 2022 wskazują, iż na terenie województwa podlaskiego pomocy i wsparcia udzielono ogółem **79.834** osobom, czyli 6,9% mieszkańcom województwa podlaskiego. W roku 2021 liczba ta była wyższa o **1.269 osób**, natomiast dwa lata wcześniej wyższa o **1.988 osób**. Widoczny jest spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej, jednakże analiza danych wskazuje, że ich udział procentowy w ogólnej liczbie mieszkańców województwa wzrasta. Ponadto prognozy na kolejny rok wskazują wzrost liczby osób potrzebujących pomocy i wsparcia. Wynika to z wyjątkowej sytuacji związanej z rozpoczętą

w 2021 roku inflacją, która znacznie wpływa na koszty utrzymania i sytuację socjalno-bytową ludności oraz konfliktem zbrojnym na Ukrainie i wsparciem uchodźców.

W 2022 roku ze wsparcia **ośrodków pomocy społecznej** skorzystało **61.052** beneficjentów (o 1.909 mniej niż w roku poprzednim), a ze wsparcia **powiatowych centrów pomocy rodzinie** **18.782** beneficjentów (o 640 osób więcej niż w roku poprzednim). Nastąpił wzrost liczby osób, którym udzieliły pomocy i wsparcia PCPR-y.

OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE

Pomoc społeczna jest jedną z form polityki społecznej państwa, w ramach, której udzielane są świadczenia o charakterze zarówno pieniężnym jak i niepieniężnym. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022 wykazała, że na terenie województwa podlaskiego jednostki pomocy społecznej (OPS i PCPR) przyznały świadczenia łącznie **37.358** osobom. Stanowi to 46,8% ogółu osób, którym udzielono pomocy i wsparcia. Beneficjenci, którzy korzystają ze świadczeń pomocy społecznej długotrwale, stanowią aż 63,6% tej liczby (**23.782 osoby**). W okresie sprawozdawczym pomoc i wsparcie w formie świadczeń bez względu na rodzaj i formę, liczbę świadczeń oraz źródło finansowania otrzymało **26.201** rodzin, zaś liczba osób w tych rodzinach wyniosła **57.411**. Liczba świadczeniobiorców ogółem w roku Oceny spadła o **1.255** osób w stosunku do roku poprzedniego.

Szczegółowe informacje dotyczące osób i rodzin z terenu województwa podlaskiego, którym ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie przyznały świadczenia w latach 2020-2022 zawarte są w Tabeli 1. Analiza tych danych wskazuje, że na przestrzeni trzech ostatnich lat spada liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, a wzrasta odsetek osób korzystających długotrwale z pomocy społecznej.

W 2022 roku pomocy w formie **świadczeń pieniężnych** (np. zasiłki celowe, stałe, okresowe itp.) udzielono ogółem **33.980** mieszkańcom województwa podlaskiego. W roku 2021 liczba świadczeniobiorców była wyższa o 10%.

Wsparciem niepieniężnym w postaci schronienia, posiłków, ubrań, sprawienia pogrzebu oraz odpłatności gminy za pobyt w domu pomocy społecznej w 2022 roku objęto łącznie **16.795** osób. Liczba ta jest o 2,1% większa niż w roku 2021. Dane prognostyczne

informują, iż w roku 2022 liczba beneficjentów pomocy społecznej, którzy zostaną objęci wsparciem w postaci świadczenia niepieniężnego nieznacznie wzrośnie.

Tabela 1. Dane liczbowe o osobach i rodzinach, którym przyznano świadczenia pieniężne i niepieniężne w latach 2020-2022

	2020			2021			2022		
	OPS	PCPR	ogółem	OPS	PCPR	ogółem	OPS	PCPR	ogółem
OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE									
Liczba osób	44 102	231	44 333	38 419	194	38 613	37 132	226	37 358
w tym: osoby długotrwale korzystające	29 310	113	29 423	25 748	138	25 886	23 637	145	23 782
Liczba rodzin	29 642	184	29 826	27 062	193	27 255	25 986	215	26 201
Liczba osób w rodzinach	67 416	226	67 642	58 335	225	58 560	57 136	275	57 411
OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE									
Liczba osób	40 973	X	40 973	37 847	X	37 847	33 980	X	33 980
OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE									
Liczba osób	18 727	X	18 727	15 336	X	15 336	16 795	X	16 797

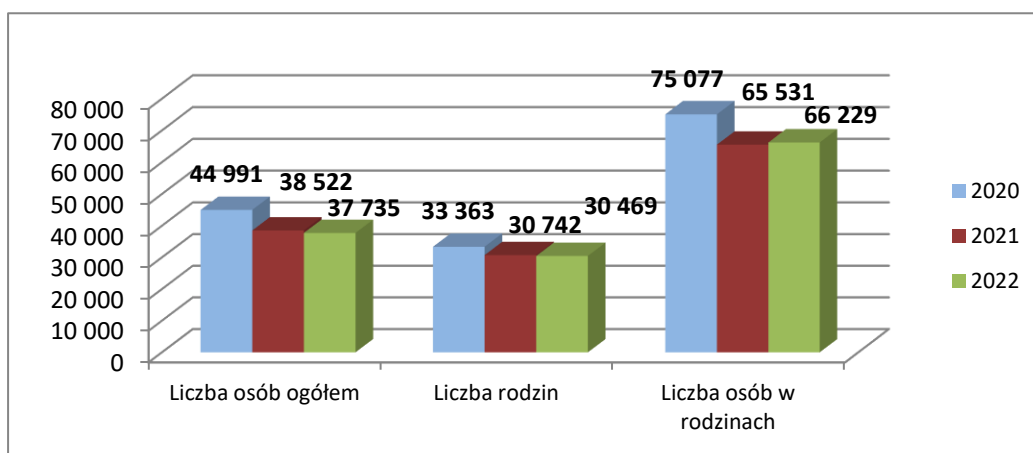
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY

Wywiad środowiskowy jest czynnością przeprowadzaną przez pracowników socjalnych w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin, aby na podstawie uzyskanej wiedzy można było udzielić im pomocy.

Jednostki pomocy społecznej działające na terenie województwa podlaskiego w 2022 r. przeprowadziły wywiady środowiskowe łącznie z **37.735** osobami z **30.469** rodzin, (z czego **37.436** wywiadów dokonały jednostki gminne, zaś **299** powiatowe). Liczba osób w rodzinach objętych wywiadem wyniosła **66.229**. Powyższe dane wskazują, iż w latach 2020-2022 liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych stale maleje. Prognoza na kolejne lata wskazuje na niewielki wzrost liczby wywiadów środowiskowych. Szczegółowe dane przedstawia Wykres 6.

Wykres 6. Dane liczbowe o osobach i rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy w latach 2020-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

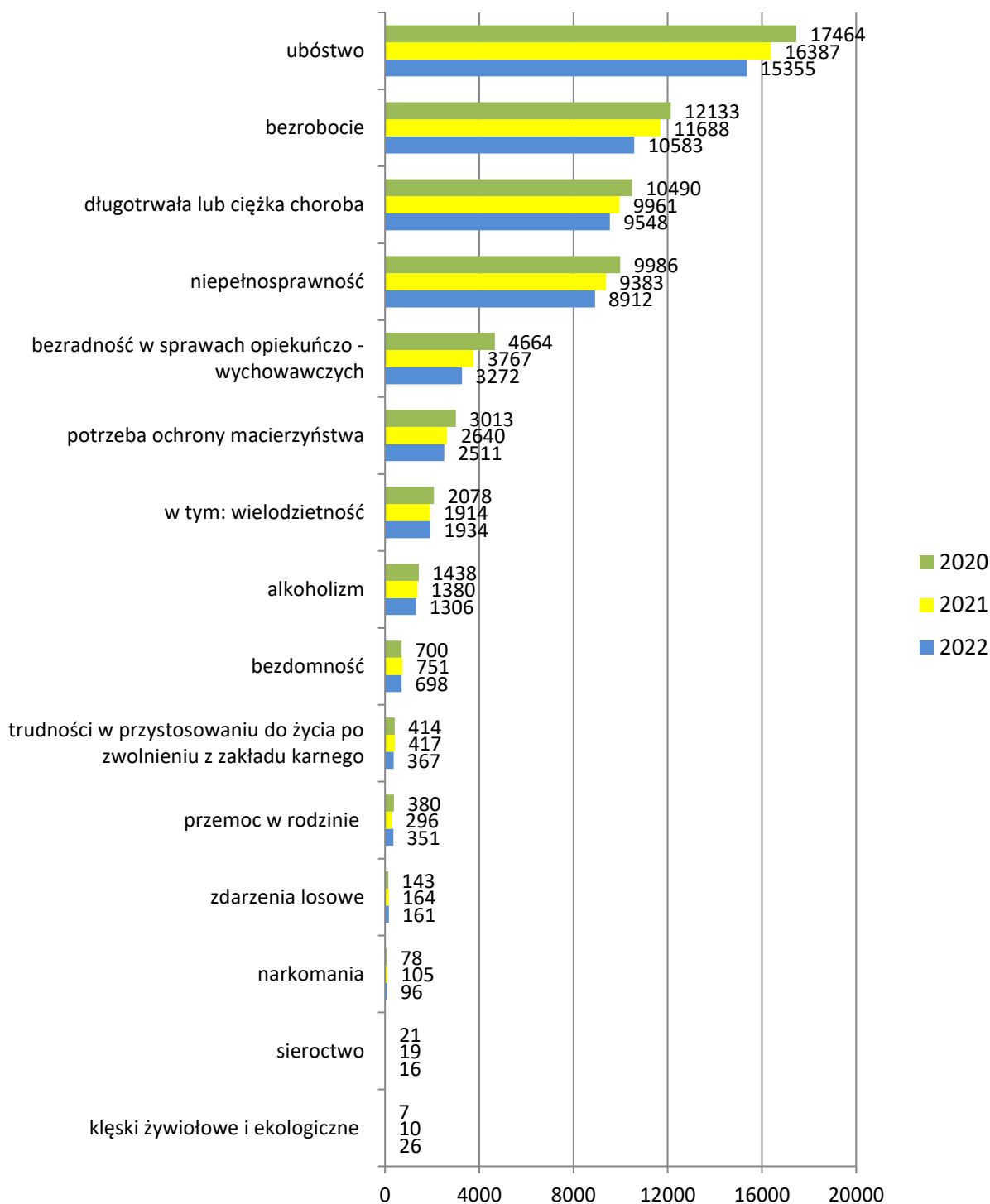
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA

Najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej w województwie podlaskim, tak jak w latach poprzednich, było ubóstwo. W 2022 roku wsparciem z tego powodu objęto **15.355 rodzin**. Zarejestrowana liczba osób w tych rodzinach to **31.834**. W porównaniu do roku poprzedniego liczba rodzin spadła o **1.032**, a liczba osób w tych rodzinach spadła o **3.439**. Kolejne powody przyznawania pomocy społecznej w 2022 roku to: bezrobocie – 10.583 rodziny, długotrwała lub ciężka choroba – 9.548 rodzin oraz niepełnosprawność – 8.912 rodzin.

W stosunku do roku poprzedniego odnotowano wzrost liczby rodzin, które objęto pomocą społeczną ze względu na następujące powody: przemoc w rodzinie (o 55 rodzin), potrzeby ochrony wielodzietności (o 20 rodzin) oraz klęski żywiołowe i ekologiczne (o 16 rodzin). W pozostałych przypadkach odnotowano zmniejszenie liczby rodzin, które zostały objęte wsparciem z poszczególnych powodów przyznawania pomocy. Wysoki spadek liczby rodzin korzystających z pomocy OPS i PCPR nastąpił w przypadku pomocy ze względu na: bezrobocie (o 1.105 rodzin), ubóstwo (o 1.032 rodziny), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (o 495 rodzin), niepełnosprawność (o 471 rodzin), długotrwałą lub ciężką chorobę (o 413 rodzin).

Wykres 7. Rodziny objęte pomocą społeczną w gminach i powiatach województwa podlaskiego w latach 2020 - 2022 (z uwzględnieniem powodów przyznania pomocy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS

W 2022 roku najmniej osób korzystało ze wsparcia systemu pomocy społecznej z uwagi na sieroctwo (16 rodzin) oraz kłęski żywiołowe i ekologiczne (26 rodzin, pomimo wzrostu w stosunku do roku poprzedniego).

USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ

Usługi pomocy społecznej mogą być świadczone w wielu formach tj. usług opiekuńczych (w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi), pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, interwencji kryzysowej czy kontraktu socjalnego.

W 2022 roku na terenie województwa podlaskiego ośrodki pomocy społecznej objęły wsparciem w postaci **usług opiekuńczych 2.067** osób (spadek o 114 osób). Wsparcie w postaci **usługi specjalistycznej** otrzymało 15 osób (wzrost o 2 osoby). Łącznie udzielono 988.972 świadczenia (wzrost o 351.194 świadczenia), na które wydano 14.191.577 zł (spadek o 232.908 zł w stosunku do roku poprzedniego). W 2022 roku na terenie woj. podlaskiego usługi opiekuńcze realizowane były na terenie 81 gmin spośród 118 gmin woj. podlaskiego. 37 gmin w 2022 roku nie zapewniało usług opiekuńczych na swoim terenie, co stanowi ok. 43% wszystkich gmin. Rośnie liczba gmin, na terenie których nie są realizowane usługi opiekuńcze (o 3 gminy w stosunku do roku poprzedniego).

W 2022 roku na zlecenie ROPS w Białymstoku została przeprowadzona ekspertyza „Usługi opiekuńcze – analiza jakościowa na podstawie wybranych gmin z terenu woj. podlaskiego”. Przedmiotem ekspertyzy było rozpoznanie uwarunkowań realizacji usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych (bez specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi) świadczonych przez gminy na terenie województwa podlaskiego, a także identyfikacja przyczyn nieświadczenia tych usług. Badanie wykazało oparcie diagnozy i identyfikacji potrzeb osób starszych pod tym względem o bieżące działania, co może prowadzić do braku rzetelnego rozpoznania i mylnych wniosków o braku zapotrzebowania na świadczenie usług opiekuńczych. Ponadto wykazano brak standaryzacji usług, niewystarczające działania informacyjne w zakresie możliwości uzyskania tych usług oraz nieefektywną współpracę ośrodków pomocy społecznej z podmiotami ekonomii społecznej świadczącymi usługi opiekuńcze. Jednocześnie badanie podkreśliło braki karowe i niechęć do wykonywania zawodu opiekuna, przede wszystkim z uwagi na niskie zarobki, a także rezygnację z usług przez osoby starsze przy najmniejszej nawet odpłatności.

Jednym z zadań jednostek pomocy społecznej jest udzielanie **specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. W roku 2022 tego typu wsparciem objęto **332** osoby, którym udzielono 114.696 świadczeń na łączną kwotę 5.650.175 zł. W latach wcześniejszych

liczba osób objętych wsparciem i liczba udzielonych świadczeń była na zbliżonym poziomie. Natomiast kwota udzielonych świadczeń wzrosła o 610.276 zł.

Pracą socjalną w 2022 roku objęto **32.170 rodzin**. Liczba osób w tych rodzinach to **64.899**. W stosunku do roku poprzedniego liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy zmalała o 1.340, zaś liczba osób w rodzinach o 2.248.

Kolejną usługą pomocy społecznej jest **poradnictwo specjalistyczne**. Jest ono w szczególności świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. W 2022 roku ośrodki pomocy społecznej udzieliły poradnictwa (prawnego, psychologicznego i rodzinnego) łącznie **3.652** rodzinom z terenu województwa podlaskiego. Zanotowana liczba osób w tych rodzinach to **6.119**. W porównaniu do roku poprzedniego liczba rodzin, którym udzielono poradnictwa wzrosła o 1.610 rodzin, natomiast liczba osób w rodzinach wzrosła o 768 osób.

W 2022 roku pomocą w formie **interwencji kryzysowej** objęto **2.449** rodzin, w których łączna liczba członków to **4.174**. W stosunku do roku poprzedniego liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy wzrosła o 641, zaś liczba osób w rodzinach o 1207.

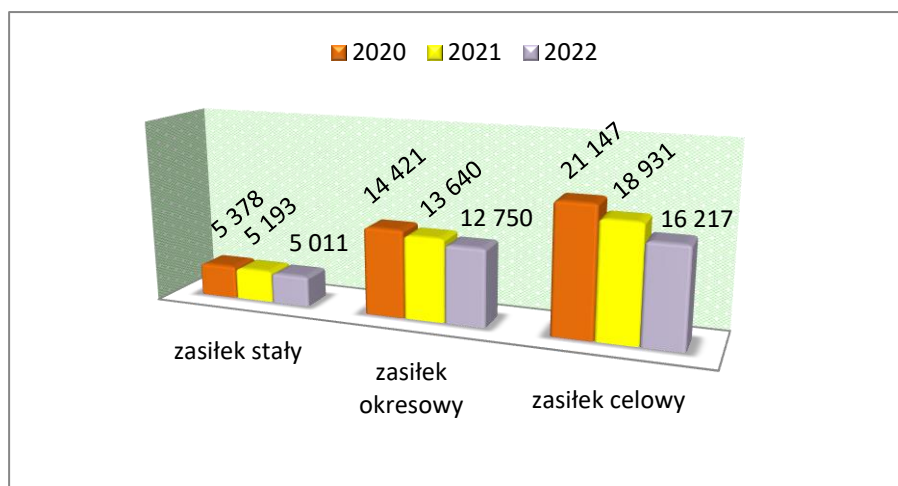
W roku Oceny zawarto **814 kontraktów socjalnych**. W porównaniu do roku poprzedniego odnotowano spadek o 66 zawartych kontraktów (natomiast w porównaniu do roku 2020 nastąpił spadek o 46 kontraktów). Liczba osób ogółem objętych kontraktem wyniosła 882. Pracownicy OPS-ów i PCPR-ów przewidują, że w roku 2023 liczba zawartych kontraktów wzrośnie. Stosowany w działaniach ośrodków pomocy społecznej kontrakt socjalny ma poprawiać skuteczność udzielanej pomocy poprzez mobilizowanie osób i rodzin do podejmowania działań usamodzielniających. Pomoc ma charakter przejściowy i zakłada wykształcenie u korzystających z niej osób odpowiednich postaw w celu pokonania życiowych trudności.

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZADANIA OPS, MOPS I MOPR

W ramach realizacji zadań zarówno własnych jak i zleconych gminne jednostki pomocy społecznej stosują cały wachlarz świadczeń dostosowanych do potrzeb poszczególnych kategorii klientów. Na poniższym wykresie zaprezentowano dane liczbowe na temat liczby mieszkańców województwa podlaskiego, którzy w latach 2020-2022

otrzymali od ośrodków pomocy społecznej wsparcie w postaci świadczeń pieniężnych, tj. zasiłku stałego, okresowego lub celowego.

Wykres 8. Liczba osób, które w latach 2020-2022 skorzystały z pomocy ośrodków pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Analiza danych liczbowych wykazuje, że w latach 2020-2022 najwięcej osób otrzymało zasiłek celowy, zaś najmniej zasiłek stały. Poniższe zestawienie tabelaryczne prezentuje dane na temat liczby osób oraz kwot pieniężnych na ich realizację wydatkowanych z budżetów gminnych.

Tabela 2. Liczba osób oraz wydatkowane kwoty na poszczególne rodzaje zasiłków udzielonych w województwie podlaskim przez ośrodki pomocy społecznej w latach 2020-2022

Rodzaj zasiłku		2020	2021	2022
zasiłek stały	liczba osób	5 378	5 193	5 011
	kwota świadczeń w zł	29 882 533	28 579 108	30 781 722
zasiłek okresowy	liczba osób	14 421	13 640	12 750
	kwota świadczeń w zł	35 282 609	33 236 857	33 676 875
zasiłek celowy	liczba osób	21 147	18 931	16 217
	kwota świadczeń w zł	25 444 449	24 902 955	23 940 603

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

W ciągu trzech ostatnich lat widoczny jest spadek liczby osób korzystających z zasiłków, zarówno stałych, okresowych oraz celowych. W roku oceny przy jednoczesnym

spadku osób korzystających z zasiłków zanotowano wzrost kwot przeznaczonych na powyższe świadczenia. Prognozy wskazują, iż w przyszłym roku liczba osób otrzymujących zasiłek celowy dla osoby w rodzinie ulegnie spadkowi. Nieznacznie wzrosnie jednak zasiłek stały i okresowy.

ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR

Oprócz świadczeń pieniężnych, ośrodki pomocy społecznej realizują również świadczenia niepieniężne. Udzielenie tych świadczeń nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego, a jedynie od wystąpienia okoliczności faktycznie uzasadniających przyznanie danej pomocy. Wśród tego typu świadczeń wymienia się pomoc w formie: posiłków, schronienia, ubrań, sprawienia pogrzebu, czy odpłatności za pobyt w DPS.

Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia dane na temat liczby osób oraz rodzajów tego typu świadczeń udzielonych przez ośrodki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego na przestrzeni lat 2020-2022.

Tabela 3. Świadczenia niepieniężne udzielone przez ośrodki pomocy społecznej w województwie podlaskim w latach 2020-2022

Rodzaj świadczenia	Rok	Liczba osób	Kwota świadczeń w zł
Posiłek	2020	16 624	7 070 495
	2021	13 100	7 985 096
	2022	13 361	11 075 839
w tym: dla dzieci	2020	14 806	4 668 505
	2021	11 315	5 621 757
	2022	12 074	8 764 140
Schronienie	2020	132	3 346 416
	2021	1 293	3 294 154
	2022	1 305	3 991 815
Ubranie	2020	3	450
	2021	4	1 100
	2022	2	500
Sprawienie pogrzebu	2020	117	295 657
	2021	118	304 112
	2022	119	340 893
Odpłatność za pobyt w DPS	2020	1 851	53 939 919
	2021	1 939	59 693 044
	2022	2 008	70 035 442

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Analiza zebranych danych z formularza Oceny wykazuje, iż w 2022 roku największa liczba beneficjentów korzystała z **posiłków**, jako formy świadczenia niepieniężnego (13.361 osób). Liczba osób korzystających z dożywiania z roku na rok wzrasta. Kwota wydatkowana na pomoc w formie posiłków w porównaniu do roku 2021 wzrosła o 3.090.076 zł. Zdecydowana większość świadczeń dotyczyła posiłków dla dzieci (90,4%) i w większości była finansowana w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”.

Jak pokazują wyniki analizy na terenie województwa podlaskiego liczba osób korzystających ze **schronienia** wzrosła. W roku oceny ze schronienia skorzystało 1.305 osób, o 12 osób więcej niż w roku poprzednim. W 2022 roku na tę formę pomocy niepieniężnej przeznaczono 3.991.815 zł.

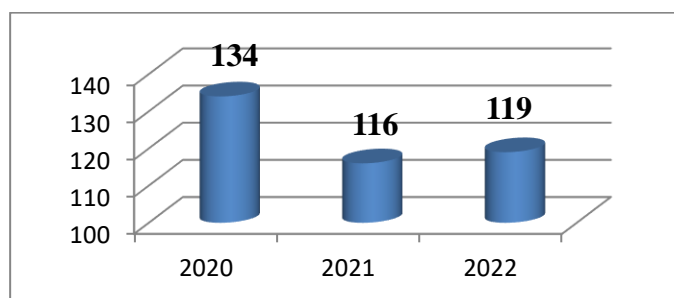
W 2022 roku świadczenie niepieniężne w postaci **ubrania** przyznano 2 osobom, kwota środków przeznaczonych na ten cel wynosiła 500 zł.

Świadczeniami niepieniężnymi z tytułu **sprawienia pogrzebu** w 2022 roku objęto 119 osób, na łączną kwotę 340.893 zł.

Jedną z usług świadczonych przez jednostki pomocy społecznej jest **odpłatność za pobyt mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej**. Rośnie liczba osób korzystających z tej formy pomocy. W 2022 roku objęto nią **2.008** osób, o 69 osób więcej niż w roku 2021. W roku oceny na ten cel wydano 70.035.442 zł. W porównaniu do roku 2021, kwota ta wzrosła o 10.349.845 zł.

Liczba **asystentów rodziny** w województwie podlaskim w 2022 roku wzrosła o 3 asystentów. Nastąpiło to po roku, w którym odnotowano duży spadek liczby asystentów (aż o 18). Wzrasta również liczba rodzin, którym asystenci udzielają wsparcia. W 2022 roku asystenci udzielili wsparcia 1.194 rodzinom, o 13 rodzin więcej niż w roku poprzednim, co wskazuje na rosnące potrzeby w zakresie tego rodzaju usługi.

Wykres 9. Liczba asystentów rodziny w latach 2020-2022 w województwie podlaskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Rodziny wspierające to rodziny, które poprzez współpracę z asystentem wspierają rodziny przeżywające trudności w zakresie opieki i wychowania dzieci. Zadaniem rodziny wspierającej nie jest wyręczanie, lecz aktywna pomoc w przewycięzaniu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagających. Formy pomocy mogą być różne, uzależnione od potrzeb oraz współpracy między zainteresowanymi, są to m. in. wskazówki dotyczące sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. Od 2019 roku na terenie województwa podlaskiego nie funkcjonują rodziny wspierające.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powiat ponosi **odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej**. Jak wskazują dane liczbowe w 2022 roku na ten cel jednostki pomocy społecznej przekazały łącznie 8.103.545 zł. W roku 2021 kwota ta była niższa o 1.212.461 zł.

POWIAT – ZADANIA PCPR ORAZ MOPR

INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY

W 2022 roku, w ramach zadań powiatu, 237 osób stosujących przemoc domową zostało objętych programem oddziaływań korekcyjno-edukacyjnego. W porównaniu do roku poprzedniego liczba osób objętych tego rodzaju oddziaływaniami wzrosła o 61. Prognoza na kolejny rok wskazuje, na dalszy wzrost liczby sprawców przemocy objętych programem oddziaływania korekcyjno-edukacyjnego.

WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

System pomocy dziecku i rodzinie regulowany jest ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej lub instytucjonalnej (art. 34 ustawy o wr). Formami rodzinnej pieczy zastępczej są rodziny zastępcze – spokrewnione, niezawodowe lub zawodowe oraz rodzinne domy dziecka.

Na terenie województwa podlaskiego na koniec 2022 roku w pieczy zastępczej przebywało ogółem 1.739 (w 2021 r. – 1.797) dzieci pozbawianych całkowicie lub częściowo opieki rodziny naturalnej, w tym 1.391 (w 2021 r. - 1.445) dzieci w pieczy rodzinnej oraz 348 (w 2021 r. – 352) dzieci w pieczy instytucjonalnej. W porównaniu do roku 2021 nastąpił spadek liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej o 58 dzieci.

W ramach rodzinnej pieczy zastępczej na terenie woj. podlaskiego w 2022 roku największy odsetek - 67,3% stanowiły **rodziny spokrewnione z dzieckiem (594 rodziny)** – w których opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny dziecka, np. wstępni (dziadkowie, pradziadkowie) lub rodzeństwo. W rodzinach tych przebywało 788 dzieci.

Następnie 27,7% ogółu rodzinnej pieczy zastępczej województwa podlaskiego stanowiły **rodziny zastępcze niezawodowe (244 rodziny)**, które opieką objęły 320 dzieci.

W 2022 roku w województwie podlaskim funkcjonowały 44 **rodziny zastępcze zawodowe**, co stanowi 4,9% ogółu, w tym 3 **rodziny zastępcze specjalistyczne**, co stanowi 0,3% ogółu. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w stosunku do roku poprzedniego zmalała o 1 rodzinę. Rodziny zastępcze zawodowe zapewniały opiekę 161 dzieciom, zaś rodziny zastępcze specjalistyczne 7 dzieciom. Ponadto funkcjonowały 3 rodziny zastępcze pełniące funkcje **pogotowia rodzinnego** oraz 15 **rodzinnych domów dziecka**. Stanowiły one odpowiednio 0,3% oraz 1,7% ogółu rodzinnej pieczy zastępczej. W pogotowiach rodzinnych przebywało 15 dzieci, natomiast w rodzinnych domach dziecka znajdowało się 122 dzieci. Nastąpił wzrost liczby dzieci w rodzinnych domach dziecka o 20 dzieci.

W 2022 roku nastąpił spadek rodzin zastępczych spokrewnionych (o 19 rodzin), niezawodowych (o 5 rodzin) oraz zawodowych (o 1 rodzinę). Łącznie liczba rodzin zastępczych zmniejszyła się o 25.

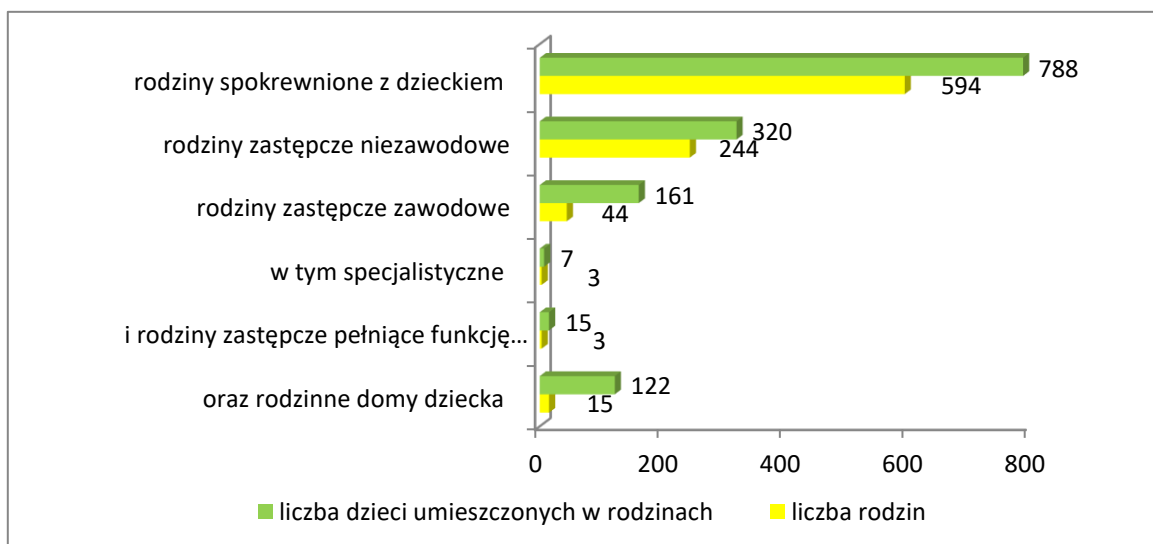

W ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie woj. podlaskiego na koniec 2022 roku funkcjonowało 28 placówek opiekuńczo-wychowawczych (tak jak w roku poprzednim), w tym 23 pełniących funkcję socjalizacyjną, 21 – funkcję interwencyjną, 1 – funkcję specjalistyczno-terapeutyczną i 5 – funkcję rodzinną. Placówki dysponowały łącznie 353 miejscami (w 2021 r. – 355, spadek o 2 miejsca). Najwięcej miejsc było w placówkach socjalizacyjnych – 224, 85 - w placówkach interwencyjnych, 4 – w specjalistyczno-terapeutycznych oraz 40 w rodzinnych. Nastąpił wzrost liczby miejsc w placówkach interwencyjnych o 14 miejsc, kosztem miejsc w innych placówkach (przede wszystkim w placówkach socjalizacyjnych – spadek o 6 miejsc).

W instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie woj. podlaskiego w 2022 roku przebywało 348 dzieci, w tym 257 dzieci w placówkach socjalizacyjnych, 51 dzieci – w placówkach interwencyjnych, 4 dzieci – w placówkach specjalistyczno-terapeutycznych i 36 dzieci w placówkach rodzinnych.

Na poniższym wykresie zaprezentowano dane liczbowe na temat rodzin zastępczych według różnych ich typów.

Wykres 10. Rodzina piecza zastępcza na terenie województwa podlaskiego w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku

W roku oceny w województwie podlaskim funkcję **koordynatora pieczy zastępczej** pełniło 48 osób. W stosunku do roku poprzedniego ich liczba wzrosła o 2.

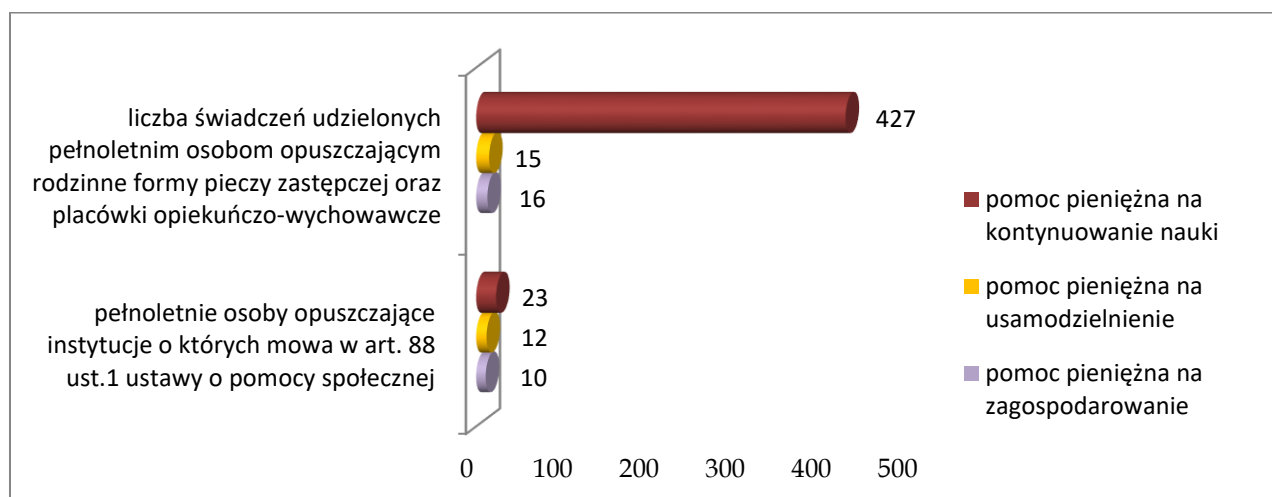
USAMODZIELNIENIE

W 2022 roku 118 pełnoletnich osób (o 20 więcej niż w roku poprzednim) opuściło rodzinne formy pieczy zastępczej, a 67 osób (o 2 osoby więcej niż w roku 2021) placówki opiekuńczo-wychowawcze. W związku z tym udzielono im wsparcia na łączną kwotę 393.906 zł.

Powiatowe centra pomocy rodzinie udzielają wsparcia osobom opuszczającym rodziny zastępcze, w trzech formach:

- pomoc pieniężna na usamodzielnienie,
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki,
- pomoc pieniężna na zagospodarowanie.

Wykres 11. Wsparcie udzielane przez PCPR pełnoletnim osobom z tytułu usamodzielnienia w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku

Osoby opuszczające rodzinne formy pieczy zastępczej oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze w 2022 roku skorzystały ze wsparcia finansowego przeznaczonego na:

- **kontynuowanie nauki** - 427 świadczeń w kwocie 263.046 zł,
- **usamodzielnienie** – 15 świadczeń w kwocie 98.758 zł,
- **zagospodarowanie** – 16 świadczeń w kwocie 32.102 zł.

Analizując koszty usamodzielnienia wg rodzajów, najwięcej ponad 66% stanowiły wydatki na kontynuowanie nauki, zaś najmniej 8%, to pomoc na zagospodarowanie (podobnie jak w latach poprzednich).

Ponadto 32 osoby opuszczające instytucje, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej¹⁰ otrzymało wsparcie na ogólną kwotę 149.820 zł, w tym: 12 osób z tytułu usamodzielnienia, 23 osoby na kontynuowanie nauki oraz 10 osób na zagospodarowanie (jedna osoba mogła skorzystać z kilku form wsparcia). Struktura wydatków w tym zakresie przedstawia się następująco: 42.251 zł na usamodzielnienie, 72.166 zł na kontynuowanie nauki oraz 35.403 zł, jako pomoc pieniężna na zagospodarowanie.

REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Jednym z głównych zadań powiatowych centrów pomocy rodzinie wynikających, z ustawy z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, są działania związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnością. W 2022 roku PCPR-y ze środków własnych oraz środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych udzieliły ogółem dofinansowań na łączną sumę 45.277.846 zł. Rok wcześniej środki przeznaczone na ten cel były wyższe o 1.756.705 zł. W roku oceny zwiększyły się wydatki na turnusy rehabilitacyjne o 466.703 zł oraz zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt o 1.202.928 zł.

W Tabeli 4 zaprezentowano dane na temat liczby osób z niepełnosprawnością objętych wsparciem PCPR oraz kwot, jakie na ten cel przeznaczono.

---

¹⁰1. Osoba pełnoletnia opuszczająca dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zwana dalej „osobą usamodzielnianą”, zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, a także pomocą:

- 1) pieniężną na usamodzielnienie;
- 2) pieniężną na kontynuowanie nauki;
- 3) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym;
- 4) w uzyskaniu zatrudnienia;
- 5) na zagospodarowanie – w formie rzeczowej.

Tabela 4. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnością w latach 2019-2022

REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ			
	2020	2021	2022
POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ			
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	632	635	597
Wartość dofinansowania w złotych	2 626 789	3 252 914	3 013 716
TURNUSY REHABILITACYJNE			
Liczba osób, które uzyskały pomoc	1 205	1 650	1 898
Wartość dofinansowania w złotych	1 535 890	2 443 676	2 910 379
ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY			
Liczba osób, które uzyskały pomoc	6 324	6 022	5 759
Wartość dofinansowania w złotych	6 709 384	7 693 393	8 896 321

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

W 2022 roku powiatowe centra pomocy rodzinie realizowały na terenie województwa podlaskiego program „Aktywny samorząd” finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Jego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W roku oceny programem objęto **1.508** osób z niepełnosprawnością i zrealizowano 972 świadczenia, których wartość dofinansowania wyniosła 6.464.626 zł. W stosunku do poprzedniego roku jest to kwota wyższa o 607.123 zł.

Tabela 5. Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób z niepełnosprawnością w latach 2020-2022

DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI			
	2020	2021	2022
Liczba dofinansowanych imprez	19	50	60
Liczba niepełnosprawnych uczestników	596	1 326	2 141
Wartość dofinansowania imprez w złotych	67 261	163 299	210 701

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

W roku oceny dofinansowano 60 imprez o charakterze sportowo-kulturalnym przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością, w których udział wzięło łącznie 2.141 uczestników. Kwota przeznaczona na organizację przedsięwzięć dla osób z niepełnosprawnością wyniosła 210.701 zł. W stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost o 10 dofinansowanych imprez i 815 uczestników.

W 2022 roku powiatowe centra pomocy rodzinie nie poniosły kosztów związanych z dofinansowaniem usług tłumacza migowego lub tłumacza-przewodnika.

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

Ośrodki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego w 2022 roku udzieliły 11.481 gospodarstwom domowym świadczeń w postaci **dotatków mieszkaniowych**. Jest to forma pomocy polegająca na pokryciu części opłat za mieszkanie dla osób o niskich dochodach. Kwota wydatkowanych na ten cel środków wyniosła 24.237.825 zł. W stosunku do roku 2021 liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych wzrosła o 485, natomiast kwota wzrosła o 5.554.145 zł. Dane prognostyczne wskazują, iż w roku kolejnym liczba tego typu świadczeń będzie znacznie wzrastać.

W roku oceny 2.134 gospodarstwa domowe pobrały świadczenie w postaci **dotatku energetycznego** (w porównaniu do roku poprzedniego spadek o 2.097 gospodarstw domowych). Suma środków finansowych na tego typu wsparcie wyniosła 110.555 zł i zmalała o 303.639 zł w stosunku do poprzedniego roku.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej przedstawia informacje na temat zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia w województwie podlaskim.

Na terenie województwa podlaskiego w roku 2022 funkcjonowały 372 placówki szeroko rozumianej pomocy społecznej dysponujące łącznie 10.500 miejscami (w 2021 r. - 10.331 miejscami), wzrost o 169 miejsc. Dane prognostyczne wskazują na dalszy wzrost liczby miejsc w placówkach w 2023 roku. Instytucje, na usługi których rośnie zapotrzebowanie mieszkańców woj. podlaskiego to przede wszystkim: ośrodki wsparcia (wzrost liczby osób oczekujących ze 140 do 409), środowiskowe domy samopomocy, kluby samopomocy, domy pomocy społecznej (wzrost liczby osób oczekujących ze 102 do 132), ośrodki interwencji kryzysowej (wzrost liczby osób korzystających z 1 559 do 2 432).

Tabela 6. Wybrane instytucje pomocy społecznej funkcjonujące w województwie podlaskim w 2022 roku

	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających	Liczba osób oczekujących	Kadra placówek.	Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówki w zł
Ośrodki wsparcia	86	3 312	7 496	409	650	57 411 550
W tym:						
Środowiskowe domy samopomocy	25	964	1 033	29	294	24 596 361
Dzienne domy pomocy	10	314	512	48	73	5 810 703
Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych	8	343	566	X	36	3 903 106
Ogrzewalnie	5	142	763	X	21	908 858
Kluby samopomocy	42	1 089	1 368	322	59	5 094 346
Domy pomocy społecznej	23	2377	2655	139	1672	144 156 538
Mieszkania chronione	24	69	54	3	10	474 758
Ośrodki interwencji kryzysowej	6	37	2 432	X	X	X
Placówki specjalistycznego poradnictwa	1	X	5 045	X	57	4 724 055
Placówki wsparcia dziennego	52	1 651	1 722	X	146	6 961 819
Placówki opiekuńczo –wychowawcze	29	362	501	X	307	26 401 733
W tym placówki typu rodzinnego	5	40	42	X	41	2 880 161
Centra integracji społecznej	17	X	306	X	X	X
Kluby integracji społecznej	6	X	184	X	X	X
Warsztaty terapii zajęciowej	25	X	924	X	327	25 083 529
Zakład aktywności zawodowej	8	X	226	X	X	X

*Uwzględniono DPS prowadzony przez samorząd województwa podlaskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Analiza danych z OZPS wykazuje, iż w ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby miejsc w placówkach świadczących pomoc instytucjonalną mieszkańcom naszego województwa i zwiększenie zapotrzebowania na usługi tych placówek. Jako uzasadnienie tego stanu jednostki pomocy społecznej wskazują pogorszenie stanu psychofizycznego mieszkańców woj. podlaskiego po pandemii COVID-19 oraz zmiany demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa. Powyższe dane wskazują również na znaczny wzrost kosztów prowadzenia i utrzymania w/w placówek, z 259.383.903 zł do 298.783.837 zł – wzrost o 39.399.934 zł.

W ramach zasobów instytucjonalnych na terenie województwa podlaskiego funkcjonuje jedyna Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna w Ignatkach – Osiedle przeznaczona dla dzieci wymagających szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji oraz nie mogą zostać umieszczone

w rodzinnej pieczy zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Placówka dysponuje 21 miejscami, na koniec 2022 roku w Placówce przebywało 20 dzieci.

KADRA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ

Zatrudnienie w systemie pomocy społecznej w 2022 roku na terenie woj. podlaskiego wynosiło ogółem **3.980 osób** (w 2021 r. 3.937 osób), w tym m.in.:

- w 14 powiatowych centrach pomocy rodzinie zatrudnionych było 179 osób (w 2021 r. – 182, spadek o 3 osoby),
- w 118 ośrodkach pomocy społecznej – 1.792 osoby (w 2021 r. 1.817 – spadek o 25 osób),
- ogółem 750 pracowników socjalnych (w 2021 r. – 748),
- 269 (w 2021 r. – 281) pracowników wykonujących usługi opiekuńcze (w tym 38 (w 2021 r. – 49) pracowników wykonujących specjalistyczne usługi opiekuńcze i 34 (w 2021 r. 43) pracowników wykonujących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi),
- 1.548 pracowników Domów Pomocy Społecznej.¹¹

Kadra kierownicza placówek pomocy społecznej (OPS i PCPR) stanowiła 11,1% ogółu zatrudnionych, pracownicy socjalni 34,2% a pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze 13,6%.

302 pracowników socjalnych zatrudnionych w OPS i PCPR posiada ukończoną specjalizację 1-go lub 2-go stopnia. W porównaniu do roku poprzedniego wzrost o 24 pracowników.

180 osób zatrudnionych było w charakterze pomocniczym np. w ramach zatrudnienia subsydiowanego tj. robót publicznych czy prac interwencyjnych, stażu bądź wolontariatu. Liczba ta w stosunku do roku 2021 jest wyższa o 12 osób.

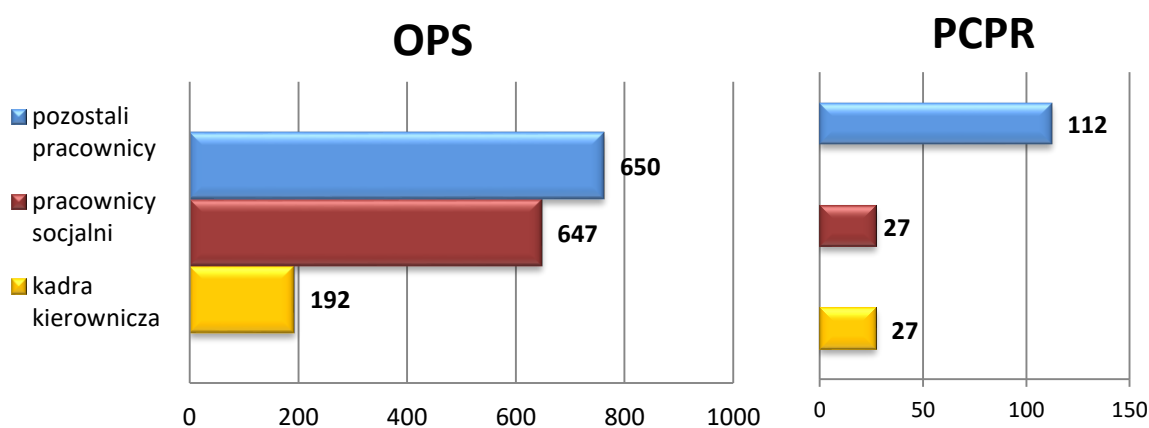
W 2022 roku w jednostkach pomocy społecznej na terenie województwa podlaskiego funkcjonowały 23 zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej (o 1 więcej niż w 2021 roku), w których pracowało 258 osób.

---

¹¹ Dane ze Sprawozdania MRiPS-06 Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnieni w systemie pomocy społecznej za I-XII 2021 r i za I-XII 2022 r.

Wielkość zatrudnienia w ośrodku pomocy społecznej zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej musi być proporcjonalna do liczby ludności gmin w stosunku jeden pracownik socjalny na 2.000 mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. Analiza danych pozyskanych w drodze Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wykazała, iż w 2022 r. warunek ten został spełniony przez 74 gminy województwa podlaskiego (spadek o 3 gminy w porównaniu do roku poprzedniego).

Wykres 12. Kadra zatrudniona w OPS i PCPR na terenie województwa podlaskiego w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej przedstawia informacje na temat środków finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w województwie podlaskim. Zgodnie z danymi przekazanymi przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej całkowity koszt budżetu JST przeznaczony na politykę społeczną w 2022 roku wyniósł **2.088.893.210 zł**, z czego **1.743.354.196 zł** stanowił budżet ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie. W stosunku do roku poprzedniego całkowity koszt budżetu JST przeznaczony na politykę społeczną jest mniejszy o **276.024.029 zł**, zaś budżet OPS i PCPR zmniejszył się o **238.919.446 zł**. Według danych prognostycznych środki na realizację zadań z obszaru pomocy społecznej będą się zmniejszały. Zmniejszenie budżetu JST w 2022 roku wynika z przeniesienia realizacji zadań

i środków finansowych związanych w wypłatą świadczeń wychowawczych 500+ do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Porównując kwotę zmniejszenia budżetu z kwotą wydatkowaną na świadczenia wychowawcze, należy stwierdzić, iż nastąpił jednak wzrost wydatków we wszystkich innych obszarach pomocy społecznej, szczególnie w zakresie:

- odpłatność za pobyt w Domach Pomocy Społecznej – wzrost o 22.287.512 zł;
- przeciwdziałanie alkoholizmowi – wzrost o 6.766.796 zł;
- utrzymanie Ośrodków Wsparcia – wzrost o 5.474.161 zł;
- dodatki mieszkaniowe – wzrost o 4.825.362 zł;
- rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych – wzrost o 4.704.013 zł;
- pomoc dla cudzoziemców – wzrost o 1.401.741 zł, głównie z przeznaczeniem na pomoc w ramach indywidualnego programu integracji (kwota ta nie uwzględnia pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa).

Poniższe zestawienie tabelaryczne prezentuje informację zbiorczą o środkach finansowych wydatkowanych przez jednostki samorządu terytorialnego ogółem oraz z podziałem na budżet gmin i powiatów, celem realizacji poszczególnych zadań z obszaru pomocy społecznej.

Tabela 7. Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w roku 2022 w województwie podlaskim

	Ogółem	Budżet OPS	Budżet PCPR
Ogółem wydatki	2 088 893 210	1 922 400 455	166 492 755
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2 029 949	2 029 949	0
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	25 991 511	25 991 511	0
85202 - Domy pomocy społecznej	170 391 359	95 348 987	75 042 372
85203 - Ośrodki Wsparcia	27 213 032	18 926 434	8 286 598
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1 868 722	557 923	1 310 799
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	2 735 980	2 735 592	388
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	45 259 720	45 259 720	0
85215 - Dodatki mieszkaniowe	24 746 932	24 746 932	0
85216 - Zasiłki stałe	30 822 680	30 822 680	0
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	10 233 244	0	10 233 244
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	114 164 751	114 164 751	0
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	3 138 687	2 609 052	529 635
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	26 698 043	26 698 043	0
85230 – Pomoc w zakresie dożywiania	28 505 539	28 505 539	0
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	1 713 641	1 607 994	105 647
85232 - Centra Integracji Społecznej	2 919 140	2 919 140	0
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	303 152	303 152	0
85295 - Pozostała działalność	121 526 373	120 858 814	667 559
85311 – Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	13 714 585	4 131 047	9 583 538
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	6 457 472	4 325 630	2 131 842
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	27 774 361	5 382 455	22 391 906
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	350 527 658	349 823 468	704 190
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	8 547 027	8 547 027	0
85416 – Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	1 935 481	1 753 954	181 527
85501 – Świadczenie wychowawcze	487 290 437	478 060 303	230 134
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	440 879 425	440 879 425	0
85504 - Wspieranie rodziny	8 477 384	8 369 717	107 667
85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	27 592 597	27 592 597	0
85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	468 604	468 604	0
85507 - Dzienni opiekunowie	18 390	18 390	0
85508 - Rodziny zastępcze	37 459 002	17 857 601	19 601 401
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	30 263 015	14 878 707	15 384 308
85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	7 176 630	7 176 630	0
85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, za osoby zatrudnione, jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	42 687	42 687	0
85578- Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	6 000	6 000	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Z powyższej tabeli wynika, iż w roku oceny gminy woj. podlaskiego najwięcej środków finansowych wydatkowały nadal na świadczenia wychowawcze, pozostałą działalność, w ramach której w 2022 roku wykazywane były również środki na dodatki do ogrzewania oraz na pokrycie kosztów pobytu w domach pomocy społecznej. Powiaty najwięcej środków przeznaczyły na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, rodziny zastępcze, działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz również na koszty DPS.

AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO – KONKURSOWA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ

Jednym z elementów badania Oceny Zasobów Pomocy Społecznej jest zdiagnozowanie poziomu aktywności projektowo-konkursowej jednostek pomocy społecznej. W 2022 roku JST (OPS i PCPR) z terenu województwa podlaskiego realizowały łącznie 63 projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem tych projektów było zwiększenie dostępu do usług społecznych, rozwój usług opiekuńczych i asystenckich, wsparcie opieki na osobami niesamodzielnymi, wsparcie rodzin, rodzin zastępczych i osób usamodzielniających się, tworzenie Klubów Integracji Społecznej, Klubów Seniora, świetlic środowiskowych.

W 2022 roku na terenie województwa podlaskiego realizowane były dwa projekty współfinansowane z Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, umożliwiające przekształcenie OPS w Centa Usług Społecznych: CUS w Łapach i CUS w Stawiskach. Centrum Usług Społecznych jest odpowiedzią na rosnące potrzeby starzejącego się społeczeństwa i postępującego zjawiska depopulacji oraz potrzebę zwiększania samodzielności i niezależności osób z niepełnosprawnością.

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej wykazała, że w 2022 roku jednostki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego realizowały 17 projektów ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, w tym m.in. „Asystent rodziny za 2022 rok”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2022”, szereg programów ukierunkowanych na pomoc i wsparcie na rzecz seniorów niesamodzielnych ze względu na wiek oraz stan zdrowia: „Opieka Wytchnieniowa”- edycja 2022, „Korpus wsparcia seniorów” na rok 2022, „Opieka 75+ edycja 2022”.

Ponadto OPS-y i PCPR-y woj. podlaskiego realizowały 19 programów ostonowych, głównie w zakresie zmniejszenia wydatków mieszkańców poniesionych na leki, z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz w zakresie dożywiania. Wszystkie gminy woj. podlaskiego realizowały w 2022 roku wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023.”

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI – ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA

Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi może przybierać formę: zlecenia zadań w trybie działalności pożytku publicznego, zlecenia zadań w trybie zamówień publicznych oraz zlecenie wybranych usług pomocy społecznej. W 2022 roku 26 jednostek pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego współpracowało z 197 organizacjami pozarządowymi, zlecając im zadania w trybie działalności pożytku publicznego, zamówień publicznych, bądź wybrane usługi pomocy społecznej. Wśród nich 22 to ośrodki pomocy społecznej, zaś 4 to powiatowe centra pomocy rodzinie. W porównaniu do roku poprzedniego liczba jednostek pomocy społecznej zlecających zadania organizacjom pozarządowym spadła o 3, natomiast wzrosła o 26 liczba współpracujących organizacji pozarządowych.

Należy podkreślić, iż Strategia rozwoju usług społecznych, polityki publicznej do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) zakłada szeroką współpracę administracji rządowej z samorządami oraz sektorem pozarządowym.

WNIOSKI DOTYCZĄCE OCENY ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I MONITORINGU STRATEGII POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO DO ROKU 2030 – ZA ROK 2022

Kompleksowa analiza systemu pomocy społecznej pozwala na zaobserwowanie pewnych zjawisk społecznych i wyciąganie na tej podstawie wniosków pozwalających na ukierunkowanie dalszej polityki społecznej. Analiza danych uzyskanych za 2022 rok w ramach oceny zasobów pomocy społecznej z samorządów gminnych i powiatowych oraz monitoringu Strategii stanowi podstawę do sformułowania poniższych wniosków w obszarze pomocy społecznej:

1. W województwie podlaskim obserwuje się negatywne tendencje demograficzne, charakterystyczne w całej Polsce, tj. systematyczny spadek ludności i zmiany struktury

wiekowej mieszkańców, świadczące o postępującym i rozszerzającym się zjawisku starzenia się społeczeństwa. W 2022 roku w woj. podlaskim odnotowano kolejny spadek ludności, o 0,5% w stosunku do roku poprzedniego.

2. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej, w odpowiedzi na stojące przed nimi wyzwania demograficzne, w najbliższych latach skupione będą na zapewnieniu wysokiej jakości usług społecznych w miejscu zamieszkania, zgodnie z ideą deinstytucjonalizacji na podstawie „Strategii Rozwoju Usług Społecznych polityka publiczna na lata 2021-2035”.
3. Rok 2022 stanowił dla pracowników socjalnych wyzwanie ze względu na wybuch wojny w Ukrainie, co poniosło za sobą konieczność zastosowania nowych, kryzysowych procedur, które należało wprowadzić bezzwłocznie. Pracownicy zetknęli się z problemem bariery językowej, a także natłoku pracy. Napływ uchodźców oraz wprowadzenie nowych świadczeń pieniężnych realizowanych przez ośrodki (dodatek osłonowy, dodatki do źródeł ogrzewania) spowodowały konieczność reorganizacji pracy ośrodków, zatrudnienia nowych pracowników i pracy poza wyznaczonymi godzinami. Różnorodność zadań związanych z działaniami osłonowymi w roku oceny powodowały potrzebę szybkiego działania, edukacji kadry i niezwłocznego ich wdrażania.
4. Zmniejsza się liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej. Fakt ten nie świadczy o zmniejszaniu się zakresu problemów społecznych mieszkańców woj. podlaskiego. Analiza danych wskazuje, że udział procentowy beneficjentów pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców województwa wzrasta. Ponadto z informacji przekazywanych przez pracowników socjalnych wynika, że niepokojąco wzrosła liczba osób i rodzin wieloproblemowych, wymagających wzmożonej pracy pracowników socjalnych, asystenta rodziny oraz wykwalifikowanej, specjalistycznej kadry. Niepokojąca jest tendencja wzrostowa osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej w wieku 0-17 lat, co wskazuje na rosnącą liczbę dzieci w systemie pomocy społecznej z rodzin dysfunkcyjnych.
5. Zmieniają się problemy oraz odbiorcy świadczeń i usług z pomocy społecznej. OPS-y rejestrują zwiększoną liczbę osób starszych, korzystających z jednorazowych form pomocy (żywność, specjalne zasiłki celowe przyznawane głównie jesienią i zimą, związane ze zwiększonymi wydatkami na leczenie i opał), szukających pomocy PFRON i organizacji pozarządowych (osoby z niepełnosprawnością) oraz osób starszych borykających się z problemami zdrowotnymi i finansowymi, których nie są w stanie

przewyciężyć, wykorzystując do tego własne środki i możliwości (pomimo podwyżek świadczeń emerytalnych i rentowych oraz otrzymania świadczeń uzupełniających).

6. Spadła liczba gmin i liczba pracowników wykonujących usługi opiekuńcze oraz liczba osób objęta tymi usługami. Powyższe dane nie zawierają informacji o liczbie osób oczekujących na realizację przedmiotowych usług i nie pokrywają się z wnioskami gmin o rosnącym zapotrzebowaniu na usługi opiekuńcze.
7. Analiza osób korzystających z pomocy społecznej za 2022 rok wskazuje, iż istnieje konieczność zintensyfikowania pracy nad osobami długotrwale korzystającymi z pomocy społecznej. Obserwacja pracy środowiskowej wskazuje, iż osoby, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej po raz pierwszy łatwiej przezwyciężają kryzys, aniżeli osoby, które pozostawały zarejestrowane w systemie pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy w ciągu ostatnich 3 lat.
8. Z pomocy PCPR-ów korzystają głównie osoby niepełnosprawne, rodziny zastępcze, usamodzielniani pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych, a także osoby dotknięte przemocą w rodzinie (zarówno osoby doznające przemocy i stosujące przemoc).
9. Zmniejszyła się liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie woj. podlaskiego o 2,8%. Widoczna jest dysproporcja pomiędzy liczbą rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych w stosunku do rodzin zastępczych spokrewnionych.
10. W 2022 roku wzrosła liczba asystentów rodziny i koordynatorów pieczy zastępczej.
11. W województwie podlaskim spada liczba zawodowych rodzin zastępczych, brakuje rodzin wspierających, a także zawodowych rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego, które zapewniają krótkoterminową opiekę zastępczą. Rośnie liczba zastępczych rodzin spokrewnionych z dzieckiem. Rodzina wspierająca jako formalna metoda wsparcia, od kilku lat nie jest realizowana w województwie podlaskim, żadna rodzina nie podjęła się tej roli.
12. Blisko połowa osób, którym udzielono pomocy i wsparcia otrzymała świadczenia pieniężne i niepieniężne, 63,6% z nich korzysta ze świadczeń pomocy społecznej długotrwale.
13. W ciągu ostatnich lat, jak i w roku oceny nie zmieniła się gradacja powodów przyznawania świadczeń z pomocy społecznej. W 2022 r. kolejno były to: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

14. Bezrobocie w woj. podlaskim wykazuje trend spadkowy. Na koniec 2022 r. odnotowano spadek ogólnej liczby osób bezrobotnych oraz spadek odsetka osób długotrwale bezrobotnych. Niekorzystny jest spadek liczby ofert pracy w porównaniu do roku poprzedniego.
15. Rośnie liczba żłobków i przedszkoli, co sprzyja powrotowi rodziców do pracy, aktywizacji zawodowej opiekunów i rozwojowi dzieci.
16. Wzrasta liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów, które podtrzymują ich aktywność i integrację społeczną.
17. Rośnie liczba gmin województwa podlaskiego, które nie spełniają wymogu ustawowego dotyczącego zatrudniania pracowników socjalnych (zatrudnienie 1 pracownika socjalnego na 2000 mieszkańców). Warunek ten w 2022 roku spełniły 74 gminy, co wskazuje na utrzymującą się tendencję niewystarczającej liczby pracowników socjalnych.
18. Maleje liczba jednostek pomocy społecznej, które zlecają organizacjom pozarządowym zadania w trybie działalności pożytku publicznego, zamówień publicznych, bądź zlecających wybrane usługi pomocy społecznej, natomiast wzrosła liczba współpracujących organizacji pozarządowych.
19. Mniejsze gminy zgłaszają problem wykluczenia transportowego osób starszych i z niepełnosprawnością, który powoduje utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej, rehabilitacji i szeregu usług społecznych.

REKOMENDACJE DOTYCZĄCE OCENY ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I MONITORINGU STRATEGII POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO DO ROKU 2030 – ZA ROK 2022

W świetle analizy przeprowadzonej w ramach Oceny Zasobów Pomocy Społecznej i monitoringu Strategii opracowano rekomendacje wskazujące najpilniejsze kierunki interwencji, które mogłyby przyczynić się do poprawy sytuacji w obszarze pomocy społecznej na terenie województwa podlaskiego:

1. Organizowanie systemu ukierunkowanego na rozwój wsparcia środowiskowego, w tym projektowanie, rozwijanie i realizowanie usług społecznych w nurcie deinstytucjonalizacji (DI). Uruchamianie nowych usług i nowych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej.

2. Rozwój usług jak najbardziej odpowiadających na potrzeby wspólnot samorządowych, poprzez tworzenie Centrów Usług Społecznych (CUS), jako struktur koordynujących i integrujących usługi społeczne na rzecz ogółu mieszkańców, uwzględniających różne potrzeby, fazy życia oraz sytuację całych rodzin.
3. Intensyfikowanie działań mających na celu wzmocnienie grupy zawodowej pracowników pomocy społecznej. Dalsza profesjonalizacja kadry jednostek pomocy społecznej poprzez:
  - wyposażenie przedstawicieli JST w wiedzę, kompetencje i umiejętności ułatwiające i pozwalające na inicjowanie procesów związanych z deinstytucjonalizacją usług,
  - wdrażanie programów, szkoleń, kursów służących zdobywaniu i podnoszeniu kwalifikacji w zawodach powiązanych z opieką nad osobami starszymi i zależnymi, w tym zwiększenie dostępu do superwizji,
  - wzmocnienie pracy pracowników pomocy społecznej, poprzez wprowadzanie oferty usług odpowiadającej nowym potrzebom lokalnym, z zastosowaniem innowacyjnych metod i narzędzi, celem wzmocnienia ich kompetencji zawodowych i jakości świadczonej pomocy,
  - podniesienie prestiżu zawodu opiekuna, poprzez wzrost wynagrodzeń osób świadczących usługi społeczne/opiekuńcze.
3. Pomoc osobom potrzebującym wsparcia i ich rodzinom, poprzez rozwój usług społecznych realizowanych w środowisku lokalnym w miejscu zamieszkania, w tym;
  - podejmowanie działań na rzecz upowszechniania i wdrażania alternatywnych form usług opiekuńczych,
  - wsparcie opieki rodzinnej i nieformalnej, przeciwdziałanie wypaleniu i przeciążeniu opiekunów, poprzez udostępnienie im pomocy usługowej (wsparcie wytchnieniowe, usługi szkoleniowo-informacyjno-doradcze, wsparcie psychologiczne i psychoterapeutyczne).
4. Upowszechnianie różnorodnych form wsparcia rodziny w środowisku lokalnym (asystentura rodziny, poradnictwo specjalistyczne, funkcje rodziny wspierającej, praca socjalna, usługi dla rodzin z dziećmi, grupy samopomocowe), które pozwolą dzieciom pozostać w rodzinach biologicznych.
5. Promowanie rodzicielstwa zastępczego i idei adopcji. Poszerzanie i zintensyfikowanie działań mających na celu pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.

6. Zwiększanie liczby miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej, poprzez m. in. pozyskiwanie nowych rodzin zastępczych, przekształcanie rodzin niezawodowych w rodziny zawodowe.
7. Wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej (dzieci i rodzin) poprzez zwiększenie/ułatwienie dostępu do specjalistów (psycholog, lekarz, prawnik), zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami oraz zachęcanie/motywowanie rodzin do korzystania z dostępnego wsparcia.
8. Dalszy rozwój różnych form mieszkalnictwa w tym: wspomaganego, dziennych domów pobytu dla osób starszych i z niepełnosprawnością, dzięki czemu nawet osoby o ograniczonej sprawności części czynności będą mogły wykonywać samodzielnie lub przy relatywnie niewielkim wsparciu.
9. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi podejmującymi działania na rzecz społeczności lokalnej.
10. Dalsza aktywność projektowo-konkursowa pozwalająca na pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na podejmowanie działań skierowanych do beneficjentów pomocy społecznej.
11. Zintensyfikowanie działań wspierających osoby starsze i z niepełnosprawnością w ich środowisku zamieszkania, poprzez rozwój środowiskowych form pomocy i wsparcia np. usługi środowiskowe, organizacja pomocy sąsiedzkiej, dzienni opiekunowie itp.
12. Zapewnienie finansowania badań, w celu prowadzenia bieżącej, systematycznej analizy i diagnozy problemów społecznych, które pozwolą na odpowiednie dostosowanie kierunków interwencji do potrzeb.
13. Wzmocnienie roli podmiotów ekonomii społecznej w zakresie rozwoju usług społecznych oraz aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Rozwój sektora ekonomii społecznej poprzez wykorzystanie możliwości tychże podmiotów w procesie deinstytucjonalizacji, jako potencjalnych usługodawców.
14. Zwiększenie nakładów na rozwój nowych technologii oraz usług transportowych ułatwiających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością.

ZAKOŃCZENIE

Rok 2022 był jednym z najtrudniejszych dla sektora społecznego. Dwa lata pandemii i wojna na Ukrainie wymagały zmian w formule działania pomocy społecznej. Ponadto jednostki organizacyjne pomocy społecznej, w najbliższych latach, jako główny realizator usług społecznych w nurcie deinstytucjonalizacji (DI) odgrywają bardzo ważną rolę w procesie przejścia z opieki instytucjonalnej do środowiskowej, z udziałem wszystkich wspólnot lokalnych. To nowy paradygmat polityki publicznej i zauważenie ważnej roli sektora społecznego w jej realizacji. Przedstawiciele pomocy społecznej stają przed ogromnym wyzwaniem w zakresie wzmacniania się jako realizatorzy usług społecznych, podejmowanych na rzecz osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, które potrzebują alternatyw dla instytucji opieki całodobowej.

Obecnie, według założeń „Strategii Rozwoju Usług Społecznych polityka publiczna na lata 2021-2035” trwają prace nad zmianą jakościową i ilościową zakresu usług społecznych. Strategia rozwoju usług społecznych zakłada realizację procesu deinstytucjonalizacji, czyli przechodzenia od opieki o charakterze instytucjonalnym do opieki świadczonej w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej. Usługi społeczne będą koncentrować się na rodzinie i dzieciach, seniorach, osobach z niepełnosprawnościami oraz osobach z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie bezdomności. Przygotowany zostanie system realizacji usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w szczególności ze względu na starszy wiek, niepełnosprawność, problemy z zakresu zdrowia psychicznego oraz bezdomność. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku w 2022 roku rozpoczął prace nad Opracowaniem Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji w województwie podlaskim.

Mamy nadzieję, iż informacje zawarte w Ocenie posłużą do wdrożenia pozytywnych zmian na terenie województwa podlaskiego, które przełożą się na poprawę sytuacji mieszkańców naszego terenu i przyczynią się do zaspokojenia ich potrzeb i oczekiwań.

SPIS TABEL

Tabela 1. Dane liczbowe o osobach i rodzinach, którym przyznano świadczenia pieniężne i niepieniężne w latach 2020-2022-----	15
Tabela 2. Liczba osób oraz wydatkowane kwoty na poszczególne rodzaje zasiłków udzielonych w województwie podlaskim przez ośrodki pomocy społecznej w latach 2020-2022-----	20
Tabela 3. Świadczenia niepieniężne udzielone przez ośrodki pomocy społecznej w województwie podlaskim w latach 2020-2022-----	21
Tabela 4. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnością w latach 2019-2022-----	28
Tabela 5. Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób z niepełnosprawnością w latach 2020-2022-----	28
Tabela 6. Wybrane instytucje pomocy społecznej funkcjonujące w województwie podlaskim w 2022 roku-----	30
Tabela 7. Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w roku 2022 w województwie podlaskim ----	34

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców województwa podlaskiego w latach 2017-2022-----	6
Wykres 2. Struktura mieszkańców województwa podlaskiego w 2022 r. według miejsca zamieszkania-----	6
Wykres 3. Odsetek mieszkańców województwa podlaskiego w 2022 r. z uwzględnieniem przedziałów wiekowych-----	7
Wykres 4. Liczba osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych oraz z prawem do zasiłku w latach 2020-2022 na terenie województwa podlaskiego-----	10
Wykres 5. Stan infrastruktury zasobów mieszkaniowych gmin województwa podlaskiego w latach 2020-2022-----	11
Wykres 6. Dane liczbowe o osobach i rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy w latach 2020-2022-----	16
Wykres 7. Rodziny objęte pomocą społeczną w gminach i powiatach województwa podlaskiego w latach 2020 - 2022 (z uwzględnieniem powodów przyznania pomocy)-----	17
Wykres 8. Liczba osób, które w latach 2020-2022 skorzystały z pomocy ośrodków pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych-----	20
Wykres 9. Liczba asystentów rodziny w latach 2020-2022 w województwie podlaskim-----	23
Wykres 10. Rodzinna piecza zastępcza na terenie województwa podlaskiego w 2022 roku -	25
Wykres 11. Wsparcie udzielane przez PCPR pełnoletnim osobom z tytułu usamodzielnienia w 2022 roku-----	26
Wykres 12. Kadra zatrudniona w OPS i PCPR na terenie województwa podlaskiego w 2022 roku-----	32

1. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej (stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok oceny 2021	Rok oceny 2022	Prognoza* 2023
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1	12 893	12 816	12 661
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	1 748	1 755	1 748
w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	3	1 852	0**	0**
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	4	624	482	482
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5	53	28	38
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	6	192	202	205
Liczba hospicjów	7	10	10	10
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	8	2	4	4

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny".

** W związku ze zmianą ustawy z dnia 21 czerwca 2021 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, która uchyliła definicję lokalu socjalnego wprowadzając instytucję najmu socjalnego lokalu. Zarząd Mienia Komunalnego w Białymstoku poinformował o braku możliwości wyodrębnienia z zasobu lokali komunalnych – lokali socjalnych.

2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
Liczba osób	1	81 103	79 834	80 559
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE				
Liczba osób	2	38 613	37 358	37 467
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	25 886	23 782	23 750
Wiek 0-17	4	11 614	12 550	12 574
Wiek produkcyjny *	5	21 659	19 343	19 412
Wiek poprodukcyjny **	6	5 499	5 465	5 481
Liczba rodzin	7	27 255	26 201	26 254
Liczba osób w rodzinach	8	58 560	57 411	57 519
w tym: KOBIETY (z wierszy 2-6)				
Ogółem	9	17 789	18 512	18 555

W tym: osoby długotrwale korzystające	10	10 770	9 833	9 851
Wiek 0-17	11	5 494	6 339	6 342
Wiek 18-59	12	8 849	8 618	8 642
Wiek 60 lat i więcej	13	3 446	3 555	3 571
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY				
Liczba osób ogółem	14	38 522	37 735	37 971
Liczba rodzin	15	30 742	30 469	30 465
Liczba osób w rodzinach	16	65 531	66 229	66 408
KONTRAKT SOCJALNY				
Liczba zawartych kontraktów socjalnych – ogółem	17	880	814	890
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem	18	995	882	977

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

3.1. GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASIŁEK STAŁY				
Liczba osób	1	5 193	5 011	5 023
Kwota świadczeń w złotych	2	28 579 108	30 781 722	30 958 345
W tym: (wiersze 3-6)				
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących				
Liczba osób	3	4 708	4 594	4 599
Kwota świadczeń w złotych	4	27 145 682	29 307 222	29 456 104
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie				
Liczba osób	5	507	431	440
Kwota świadczeń w złotych	6	1 433 426	1 474 500	1 502 241
ZASIŁEK OKRESOWY				
Liczba osób	7	13 640	12 750	12 792
Kwota świadczeń w złotych	8	33 236 857	33 676 875	33 980 761
W tym: (wiersze 9-16)				
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia				
Liczba osób	9	9 407	8 417	8 437
Kwota świadczeń w złotych	10	24 647 862	24 400 845	24 514 920
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby				

Liczba osób	11	1 353	1 310	1 319
Kwota świadczeń w złotych	12	2 319 070	2 484 502	2 507 448
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	13	1 835	1 875	1 890
Kwota świadczeń w złotych	14	1 818 018	1 957 029	1 975 081
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
Liczba osób	15	17	33	37
Kwota świadczeń w złotych	16	18 025	33 445	36 109
Zasiłek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b				
Liczba osób	17	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	18	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY OGÓŁEM				
Liczba osób	19	18 931	16 217	16 215
Kwota świadczeń w złotych	20	24 902 955	23 940 603	23 991 178
W tym: (wiersze 21 - 22)				
ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU"				
Liczba osób	21	13 473	11 742	11 764
Kwota świadczeń w złotych	22	16 684 598	16 729 972	16 787 821
ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2				
Liczba osób	23	83	2	4
Kwota świadczeń w złotych	24	27 642	1 900	3 000
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
POSIŁEK OGÓŁEM				
Liczba osób	25	13 100	13 361	13 611
Kwota świadczeń w złotych	26	7 985 763	11 075 839	11 780 078
W tym: (z wierszy 25 - 26)				
DLA DZIECI				
Liczba osób	27	11 314	12 074	12 319
Kwota świadczeń w złotych	28	5 621 952	8 764 140	9 416 221
W tym (z wierszy 25-26):				
POSIŁEK świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "Posiłek w szkole i w domu"				
Liczba osób	29	12 235	12 751	12 864
Kwota świadczeń w złotych	30	7 195 745	10 381 444	10 979 364
W tym (z wierszy 29-30):				
DLA DZIECI				
Liczba osób	31	11 328	11 953	12 067
Kwota świadczeń w złotych	32	5 520 434	8 802 359	9 400 442

SCHRONIENIE				
Liczba osób	33	1 293	1 305	1 311
Kwota świadczeń w złotych	34	3 294 154	3 991 815	4 036 055
UBRANIE				
Liczba osób	35	4	2	11
Kwota świadczeń w złotych	36	1 100	500	3 500
SPRAWIENIE POGRZEBU				
Liczba osób	37	118	119	124
Kwota świadczeń w złotych	38	304 112	340 893	366 253
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	39	1 939	2 008	2 022
Kwota świadczeń w złotych	40	59 685 597	70 035 442	71 874 588
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA				
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	41	1 181	1 194	1 201
Liczba rodzin wspierających	42	0	0	1
Liczba asystentów rodziny	43	116	119	118
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	44	6 891 084	8 103 545	11 441 294

3.2. POWIAT - ZADANIA PCPR ORAZ MOPR

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY			
PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE			
Liczba osób korzystających z usług	1	176	237
252			
USAMODZIELNIENIE			
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE INSTYTUCJE, O KTÓRYCH MOWA W ART. 88 UST.1 USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ			
Liczba osób	2	36	32
44			
Kwota świadczeń w złotych	3	132 797	149 820
232 704			
W TYM: (od poz. 4 do poz. 9)			
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE			
Liczba osób	4	7	12
13			
Kwota świadczeń w złotych	5	24 682	42 251
54 814			
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI			
Liczba osób	6	21	23
27			
Kwota świadczeń w złotych	7	73 509	72 166
115 658			
POMOC PIENIĘŻNA NA ZAGOSPODAROWANIE			
Liczba osób	8	11	10
17			

Kwota świadczeń w złotych	9	34 606	35 403	61 714
REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ				
Ogólna kwota dofinansowania (PFRON, środki własne powiatu)	10	47 034 551	45 277 846	49 571 637
POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ				
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	11	635	597	647
Wartość dofinansowania w złotych	12	3 252 914	3 013 716	3 572 777
TURNUSY REHABILITACYJNE				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	13	1 650	1 898	2 012
Wartość dofinansowania w złotych	14	2 443 676	2 910 379	3 456 230
ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	15	6 022	5 759	6 095
Wartość dofinansowania w złotych	16	7 693 393	8 896 321	9 651 278
PROGRAM "AKTYWNY SAMORZĄD"				
Liczba świadczeń	17	815	972	990
Wartość dofinansowania w złotych	18	5 857 503	6 464 626	7 996 052
Liczba osób niepełnosprawnościami korzystających z form wsparcia pomocy społecznej ogółem	19	1 505	1 508	1 548
DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI				
Liczba dofinansowanych imprez	20	50	60	59
Liczba niepełnosprawnych uczestników	21	1 326	2 141	2 074
Wartość dofinansowania ogółem w złotych	22	163 299	210 701	187 411
DOFINANSOWANIE USŁUG TŁUMACZA JĘZYKA MIGOWEGO LUB TŁUMACZA - PRZEWODNIKA				
Wartość dofinansowania w złotych	23	0	0	3 000

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
DODATKI MIESZKANIOWE				
Liczba gospodarstw domowych	1	10 996	11 481	12 013
Kwota świadczeń w złotych	2	18 683 680	24 237 825	28 390 580
DODATKI ENERGETYCZNE				

Liczba gospodarstw domowych	3	4 231	2 134	55
Kwota świadczeń w złotych	4	414 198	110 555	3 063

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	3 276	3 312	3 499
Liczba osób korzystających	2	7 159	7 496	7 410
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	140	409	423
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	7	9	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	629	650	651
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	6	47 409 552	57 411 550	58 654 674
W TYM (z wierszy 1-6):				
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	7	924	964	964
Liczba osób korzystających	8	984	1 033	1 036
Liczba osób umieszczonych	9	244	290	285
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	10	13	29	25
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	282	294	294
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	12	20 557 768	24 596 361	24 725 121
DZIENNE DOMY POMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	427	314	314
Liczba osób korzystających	14	778	512	512
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	15	47	48	48
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	65	73	73
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	17	5 794 496	5 810 703	7 034 325
KLUBY SAMOPOMOCY				

Liczba miejsc w placówkach ogółem	18	979	1 089	1 091
Liczba osób korzystających	19	1 156	1 368	1 379
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	20	3	322	341
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	50	59	59
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	2 747 307	5 094 346	5 043 002

SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH i SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH Z USŁUGAMI OPIEKUŃCZYMI

Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	130	110	110
Liczba osób korzystających	24	138	96	96
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	25	5	2	2
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	26	6	5	5
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	27	1 162 132	1 775 615	2 046 448

OGRZEWALNIE

Liczba miejsc w placówkach ogółem	28	122	142	112
Liczba osób korzystających	29	796	763	764
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	30	11	21	15
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	31	502 828	908 858	1 461 113

NOCLEGOWNIE

Liczba miejsc w placówkach ogółem	32.	247	233	233
Liczba osób korzystających	33.	495	470	470
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	34.	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	35.	37	31	31
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	36.	1 875 346	1 856 658	1 856 658

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	2 178	2 177	2 177
Liczba osób korzystających	2	2 410	2 448	2 451
Liczba osób umieszczonych	3	462	426	433
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	102	132	103
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	9	9	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	1 525	1 540	1 556
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	7	120 519 274	134 532 858	145 103 206
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	8	62	69	73
Liczba osób korzystających	9	58	54	64
Liczba osób umieszczonych	10	39	45	49
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	2	3	3
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	12	5	10	10
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	13	667 684	474 758	711 114
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	14	41	37	37
Liczba osób korzystających	15	1 559	2 432	2 519
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA				
Liczba osób korzystających	16	5 296	5 045	4 682
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	61	57	57
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	18	4 430 618	4 724 055	5 023 169
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	19	1 512	1 651	1 635
Liczba osób korzystających	20	1 278	1 722	1 511
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	175	146	144
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	5 852 721	6 961 819	7 451 560
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM				

Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	345	362	384
Liczba osób korzystających	24	409	501	509
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	293	307	327
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	23 409 357	26 401 733	28 801 601
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	27	45	40	72
Liczba osób korzystających	28	43	42	74
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	29	45	41	61
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	30	2 551 106	2 880 161	4 529 095
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	31	473	306	157
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	32	249	184	138
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	33	919	924	894
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	34	329	327	313
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	35	21 903 714	25 083 529	26 026 956
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	36	138	226	226

*Uwzględniono DPS prowadzony przez samorząd województwa podlaskiego

5.1 Inne instytucje pomocy i wsparcia

INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA					
Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
Spółdzielnie socjalne, dla których JST jest założycielem lub członkiem	Liczba spółdzielni socjalnych	1	3	3	3
	Liczba osób korzystających / uczestników	2	20	13	14
	Kadra spółdzielni socjalnych - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	9	4	4

Liczba organizacji pozarządowych w obszarze włączenia społecznego działających na terenie JST	4	525	490	525

6. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego (zadania własne i zadania zlecone)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
OGÓŁEM				
OGÓŁEM (działy)	1	2 364 917 239	2 088 893 210	1 353 545 895
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	1 982 273 642	1 743 354 196	1 030 693 325
851 - OCHRONA ZDROWIA				
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	1 868 015	2 029 949	2 366 667
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	181 544	222 630	258 514
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	19 224 715	25 991 511	29 632 655
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	3 589 241	4 923 301	5 596 951
852 - POMOC SPOŁECZNA				
85202 - Domy pomocy społecznej	7	148 103 847	170 391 359	182 436 527
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	34 304 403	40 491 921	45 750 429
85203 - Ośrodki Wsparcia	9	21 738 871	27 213 032	27 120 042
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	3 648 599	4 980 038	4 416 336
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	11	1 822 269	1 868 722	2 034 926
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	1 713 731	1 782 345	1 839 484
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	13	2 636 542	2 735 980	2 758 444
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	2 628 762	2 727 108	2 749 572
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	15	44 872 306	45 259 720	48 142 345
w tym: w budżecie OPS / PCPR	16	44 744 541	45 139 930	47 583 293
85215 - Dodatki mieszkaniowe	17	19 921 570	24 746 932	28 250 043
w tym: w budżecie OPS / PCPR	18	15 713 978	21 875 722	25 182 407

85216 - Zasiłki stałe	19	28 570 951	30 822 680	31 291 792
w tym: w budżecie OPS / PCPR	20	28 568 900	30 822 680	31 183 292
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	21	8 697 588	10 233 244	11 376 161
w tym: w budżecie OPS/PCPR	22	8 697 588	10 233 217	11 376 161
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	23	99 713 259	114 164 751	123 272 919
w tym: w budżecie OPS/PCPR	24	99 567 901	113 983 072	122 058 577
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	25	2 555 412	3 138 687	3 357 237
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	1 976 069	2 179 649	2 431 519
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	24 212 749	26 698 043	30 789 858
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	20 124 788	21 402 099	23 939 858
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	29	24 885 822	28 505 539	31 166 587
w tym: w budżecie OPS / PCPR	30	24 472 087	27 910 189	30 362 427
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	31	311 900	1 713 641	2 074 389
w tym: w budżecie OPS / PCPR	32	311 900	1 683 769	2 074 389
W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	33	0	1 415 363	1 650 851
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	0	1 415 363	1 650 851
85232 - Centra Integracji Społecznej	35	3 935 877	2 919 140	893 720
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	283 124	728 699	8 500
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	37	46 500	303 152	79 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	46 500	303 152	79 000
85295 - Pozostała działalność	39	25 478 030	121 526 373	51 132 716

w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	20 435 961	110 061 871	43 946 201
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ				
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	41	9 010 572	13 714 585	14 790 282
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	584 560	2 637 702	2 691 138
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	43	6 122 810	6 457 472	6 412 087
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	44	2 309 351	2 483 419	2 543 535
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	45	26 240 146	27 774 361	32 035 157
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	14 747 843	16 896 584	18 311 553
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	47	12 567 180	350 527 658	99 142 823
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	11 585 440	298 691 852	84 058 593
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA				
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	49	9 358 893	8 547 027	10 682 533
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	4 781 801	4 773 991	7 259 138
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	51	1 713 466	1 935 481	2 402 475
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	28 260	35 640	35 640
855 - RODZINA				
85501 - Świadczenie wychowawcze	53	1 181 381 994	487 290 437	114 100
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	1 096 046 466	482 763 201	111 100
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	55	510 184 954	440 879 425	454 732 742
w tym: w budżecie OPS / PCPR	56	480 408 824	432 180 735	445 599 846
85504 - Wspieranie rodziny	57	7 605 509	8 477 384	9 238 925
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	6 677 980	7 436 285	8 161 655
85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	59	48 531 102	27 592 597	30 813 436

w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	24 400	0	0
85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	61	361 890	468 604	509 069
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	0	0	0
85507 - Dzienni opiekunowie	63	37 252	18 390	15 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	64	37 252	18 390	15 000
85508 - Rodziny zastępcze	65	38 231 115	37 459 002	39 960 302
w tym: w budżecie OPS / PCPR	66	38 218 637	37 450 211	39 955 340
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	67	29 413 050	30 263 015	36 786 985
w tym: w budżecie OPS / PCPR	68	10 386 146	9 468 678	13 549 895
85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	69	5 537 083	7 176 630	7 622 951
w tym: w budżecie OPS / PCPR	70	5 403 065	7 060 116	7 497 982
85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urlopie wychowawczym, za osoby zatrudnione, jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	71	0	42 687	45 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	72	0	0	0
85578 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	73	24 000	6 000	66 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	74	24 000	6 000	66 000

ZAŁĄCZNIK NR 2 – MONITORING STRATEGII POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO DO ROKU 2030 ZA ROK 2022

Cel strategiczny	Lp.	Wskaźnik pomiaru*	Źródło weryfikacji	Wartość bazowa 2019 rok	Wartość docelowa	Wartość 2021 rok	Wartość 2022 rok	Tendencja	
Włączenie społeczne oraz przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin	1.	Liczba osób objętych kontraktem socjalnym	OZPS	1 116	wzrost	995	882	spadek	
	2.	Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	MRiPS	3 159	wzrost	2 042	3 652	wzrost	
	3.	Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu:	MRiPS						
		3.1. ubóstwa		19 108	spadek	16 387	15 355	spadek	
		3.2. bezrobocia		12 717	spadek	11 688	10 583	spadek	
		3.3. długotrwałej lub ciężkiej choroby		11 560	spadek	9 961	9 548	spadek	
		3.4. bezradności		4 834	spadek	3 767	3 272	spadek	
		3.5. potrzeby ochrony macierzyństwa		3 456	spadek	2 640	2 511	spadek	
	4.	Wskaźnik deprivacji lokalnej (liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie/liczba mieszkańców x 1000)	OZPS	41,47	spadek	50,25	50,21	wzrost	
	5.	Liczba projektów, w tym współfinansowanych z EFS, MRiPS i osłonowych	OZPS	160	wzrost	129	100	spadek	
	6.	Liczba kontraktów socjalnych	OZPS	1 076	tendencja zbliżona	880	814	spadek	
	7.	7.1. Liczba usług opiekuńczych, w tym - specjalistycznych usług opiekuńczymi	MRiPS	727 604	wzrost	637 778	988 972	wzrost	
		7.2. Liczba specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi		28 270	wzrost	10 740	8 398	spadek	
				118 382	wzrost	117 733	114 696	spadek	
	8.	Liczba CUS**	OZPS	b/d	wzrost	2	2	wzrost	
	9.	Liczba:	MRiPS						
	9.1. ośrodków wsparcia, w tym:	56		wzrost	82	86	wzrost		
	- ŚDS	17		wzrost	24	25	wzrost		
	- dziennych domów pomocy	7		wzrost	8	10	wzrost		
	9.2. klubów samopomocy	15		wzrost	47	42	wzrost		
	9.3. mieszkań wspieranych	5		wzrost	8	10	wzrost		
	9.4. mieszkań treningowych	17		wzrost	13	14	spadek		
	9.5. rodzinnych domów pomocy	6		wzrost	7	8	wzrost		
10.	Liczba badań wojewódzkich w zakresie polityki społecznej	wojewódzkie raporty	3	wzrost	4	4	na tym samym poziomie		
11.	Liczba pracowników socjalnych, w tym posiadających specjalizację I stopnia i II stopnia	OZPS	232	wzrost	278	302	wzrost		

	12.	Liczba podmiotów NGO, którym zlecono zadania publiczne z obszaru polityki społecznej	Sprawozdanie z realizacji programu współpracy Samorządu Województwa Podlaskiego z NGO	27	wzrost	29	43	wzrost	
Wzmocnienie funkcjonowania rodzin i systemu pieczy zastępczej	1.	Liczba asystentów rodziny	OZPS	136	wzrost	116	119	spadek	
	2.	Liczba rodzin objętych asystenturą	OZPS	1 279	spadek	1181	1194	spadek ¹²	
	3.	Liczba placówek wsparcia dziennego	GUS/PUW	73	wzrost	56 ¹³	52	spadek	
	4.	Liczba rodzin wspierających	OZPS	0	wzrost	0	0		
	5.	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych	PUW (Rejestr Wojewody)	24	spadek	29	28	wzrost	
	6.	Liczba rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym:	PUW (Rejestr Wojewody)						
	6.1.	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem		591	wzrost	613	594	wzrost	
	6.2.	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych		268	wzrost	249	244	spadek	
	6.3.	Liczba rodzin zastępczych zawodowych, w tym:		45	spadek	45	44	na tym samym poziomie	
		- rodzin specjalistycznych		2	tendencja zbliżona	3	3	wzrost	
	- rodzin pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	4		wzrost	3	3	spadek		
	6.4.	Liczba rodzinnych domów dziecka	14	wzrost	13	15	wzrost		
	7.	Liczba koordynatorów pieczy zastępczej	PUW (Rejestr Wojewody)	51	wzrost	46	48	spadek	
Poprawa warunków życia osób z niepełno-sprawnościami w sferze społecznej i zawodowej	1.	Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	OZPS	458	wzrost	635	597	wzrost	
	2.	Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	OZPS	1 728	wzrost	1 650	1 898	wzrost	
	3.	Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	OZPS	6 613	wzrost	6 022	5 759	spadek	

¹² Spadek odnotowano w stosunku do roku 2019, natomiast w roku 2021 w stosunku do roku 2022 nastąpił wzrost liczby rodzin objętych asystenturą (z 1.181 do 1.194)

¹³ W roku oceny dane pozyskano z PUW w Białymstoku z uwagi na brak danych GUS na dzień sporządzania monitoringu

	4.	Liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności	MRIPS	11 094 ¹⁴	wzrost	9 383	8 912	spadek	
	5.	Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osób do 16 r.ż.	PUW	2 623	wzrost	2 626	3 124	wzrost	
	6.	Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osób powyżej 16 r.ż.	PUW	19 719	wzrost	18 371	19 487	wzrost	
	7.	Liczba żłobków dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub wymagających szczególnej opieki	MRIPS	55	wzrost	65	72	wzrost	
	8.	Liczba dzieci z niepełnosprawnościami uczęszczających do żłobków dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub wymagających szczególnej opieki	ROPS	33	spadek	63	71	wzrost	
	9.	Liczba przedszkoli specjalnych	MEN	13	wzrost	14	16	wzrost	
	10.	Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli specjalnych	MEN	226	wzrost	265	306	wzrost	
	11.	Liczba osób pozostających bez zatrudnienia, które otrzymały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności	PUW	16 011	spadek	14 947	14 091	spadek	
	Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1.	Liczba gmin, w których realizowane są rekomendowane programy profilaktyczne z zakresu profilaktyki: - uniwersalnej - selektywnej - wskazującej**	KPPN, PARPA, ROPS	120	wzrost	28 ¹⁵	111 ¹⁶	spadek
		2.	Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu narkomanii	MRIPS	95	spadek	105	96	wzrost
		3.	Liczba działań wspierających placówki leczenia odwykowego, wobec których Samorząd Województwa jest organem założycielskim	ROPS	3	tendencja zbliżona	3	8	wzrost
4.		Liczba punktów konsultacyjnych udzielających pomocy osobom z problemem alkoholowym oraz	PARPA	51	tendencja zbliżona	93 ¹⁷	93 ¹⁸	wzrost	

¹⁴ Wskaźnik dotyczy liczby rodzin, z powodu braku wskaźnika dotyczącego liczby osób

¹⁵ Wskaźnik dotyczy roku 2020, z powodu braku danych na dzień sporządzania monitoringu. Wskazane programy profilaktyczne realizowane są w głównej mierze na terenie szkół. Z uwagi na obostrzenia epidemiologiczne związane z pandemią COVID-19 na terenie placówek oświatowych odnotowano spadek wskaźnika.

¹⁶ Wskaźnik dotyczy roku 2021, z powodu braku danych na dzień sporządzania monitoringu.

¹⁷ Wskaźnik dotyczy roku 2020, z powodu braku danych na dzień sporządzania monitoringu

¹⁸ Wskaźnik dotyczy roku 2021, z powodu braku danych na dzień sporządzania monitoringu.

		ich rodzinom						
	5.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie	MRiPS	457	tendencja zbliżona	296	351	spadek
	6.	Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”	PUW	4 590	tendencja zbliżona	4 311	3 741	spadek
	7.	Liczba instytucji pomagających osobom doznającym przemocy w rodzinie	PUW	170	tendencja zbliżona	178	188	wzrost
	8.	Liczba osób biorących udział w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie	PUW	212	wzrost	176	246	wzrost
	9.	Liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych	PUW	3 205 ¹⁹ /14 756	tendencja zbliżona	11 408	11 738	spadek
Wzmocnienie jakości życia osób starszych	1.	Liczba usług opiekuńczych	MRiPS	727 604	wzrost	637 778	988 972	wzrost
	2.	Liczba UTW	PUW	21	tendencja zbliżona	21	21	na tym samym poziomie
	3.	Liczba miejsc spotkań dla seniorów	OZPS	166	wzrost	188	202	wzrost
	4.	Liczba działań profilaktycznych	PUW	21	wzrost	25 ²⁰	brak danych	wzrost
	5.	Liczba kampanii/akcji dotyczących bezpieczeństwa	PUW	5	wzrost	13 ²¹	brak danych	wzrost
	6.	Liczba lokalnych Rad Seniorów	PUW	14	wzrost	15	16	wzrost
Rozwój usług społecznych i deinstytucjonalizacja systemu pomocy społecznej	1.	Liczba Rodzinnych Domów Pomocy	MRiPS	6	wzrost	7	8	wzrost
	2.	Liczba Dziennych Domów Senior +	PUW	4	wzrost	4 ²²	5	wzrost
	3.	Liczba Klubów Senior+	PUW	31	wzrost	41 ²³	55	wzrost
	4.	Liczba mieszkań chronionych wspieranych	MRiPS	5	wzrost	8	10	wzrost
	5.	Liczba rodzinnych form pieczy zastępczej	PUW (Rejestr Wojewody)	924	wzrost	926	897	spadek
Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej	1.	Liczba przedsiębiorstw społecznych	MRiPS (Lista przedsiębiorstw społecznych)	81	tendencja zbliżona	98	120	wzrost
	2.	Liczba aktywnych jednostek reintegracyjnych	ROPS	51	tendencja	52	56	wzrost

¹⁹ Wskazana wartość bazowa nie ujmowała osób, którym udzieliły pomocy i wsparcia grupy robocze. Pełna liczba osób objęta pomocą ZI to 14 756

²⁰ Wskaźnik dotyczy roku 2020, z powodu braku danych na dzień sporządzania monitoringu

²¹ Wskaźnik dotyczy roku 2020, z powodu braku danych na dzień sporządzania monitoringu

²² Wskaźnik dotyczy roku 2020, z powodu braku danych na dzień sporządzania monitoringu

²³ Wskaźnik dotyczy roku 2020, z powodu braku danych na dzień sporządzania monitoringu

			(Monitoring WPRES)		zblizona			
	3.	Liczba regionalnych sieci współpracy sektora ES (sieci, klastry)	ROPS (Monitoring WPRES)	8	tendencja zblizona	9	9	wzrost

*Częstotliwość pomiaru wszystkich wskaźników odbywa się raz w roku.

**Jeżeli dane będą dostępne.

Opracował: Dział Badań i Analiz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku